

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenoma nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, pritičje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Znižanje plač

Državno uradništvo naj plača stroške slabe letine.

Nekje je Stjepan Radić govoril med vojimi slavospevi na kmetu, da se po ispehu kmetijskega dela ravna dobrobit celokupnega prebivalstva. Če kmet dobro obrodi in je z letino zadovoljen, se prenese blagostanje tudi na ostale slove prebivalstva, če zadenejo katastrofe volja in travnike ter hleve, trpijo tudi istali stanovi.

Očividno tvori ta ideologija osnovo najnovejšim sklepom naše vlade, po katerih naj se državnim uradnikom znižajo plače, da se na ta način obdrži v javnotožju finančni proračun, ki bi brezdvoma silno trpel radi nemožnosti, la bi poljedelci po teh silnih katastrofah plačali v polni meri svoje davke.

Čudovita ideologija! Pravzaprav sama po sebi ni tako posem neutemeljena. Ako zadene eden itan izredna nesreča, da ne more prenesti vseh onih bremen, ki jih država zahteva od njega, je povsem v redu, da se del bremen prevzame na druge stanovce, ki jih katastrofalna nesreča ni radela. Taka solidarnost bi bila socialna pravična in z državnega stališča posem pametna.

Toda v današnjih razmerah ni za take metode niti enega predpogoja. — Državno uradništvo je že vsa povojna leta v tako bednem stanju, da je spozobno komaj še kake žrtve, gotovo pa ne take, da bi sprejemalo nase bremea, ki jih drugi stanovci ne morejo nositi. Državno uradništvo se nahaja v katastrofalni nesreči že leta in se mora boriti za eksistenco v dobesednem pomenu; ves ta čas bi bilo potrebno pomoči drugih stanov, ki pa je seveda ali bilo, zato se je bilo treba pogrezniti v siromaštvo in pomanjkanje. Vse to tri nas vendar ni nikakaj tajnost, marveč je tako znana stvar, da je munda edinole oni vladni krogi ne poznajo, ki so sklepali o čudovitih prenosu stroškov, ki so jih povzročile vremenske katastrofe. S te perspektive pomeni vladni sklep kričev primer cinizma, s kakršnim se obravnava uradniški problem že vsa leta.

Sploh pa razkriva vladni način reševanja gospodarske krize, ki je nastala nenadoma v tako ostri obliki z nastopom poplavi in vremenskih katastrof, nova nesposobnost za velikopotezno akcijo. Gesta ministrskega sveta spominja na onega slabega gospodarja, ki se spomni svoje dolžnosti šele, kadar mu eksekutorjev boben zapoje na pragu, in potem v zmedu tarna ter kliče na pomoč onega, ki mu je baš v trenutku najbližji. Mi smo agrarna država in poljedelstvo v živinorejo je poglavitna panoga našega gospodarstva; zaposleni v obrti in industriji, v rudarstvu, prometu in trgovini tvorijo razmeotoma majhen odstotek prebivalstva. Poljedelstvo v živinorejo pa je ona panoga narodnega gospodarstva, katere uspešiloni na najbolj spremenljivih osnovah in kjer je riziko vedno ogromen. Slabo vreme ob času setve ali žetve, ob času košnje, prehud mraz ob nepravem času, suša itd., vse to so faktori, močnejši od človeške volje. Vsi računici, ki se opirajo na uspeh kmetijskega dela, imajo tedaj labilno osnovo; kdor jih dela, mora biti pripravljen na presenečanja.

Bilo bi preveč primitivno, ako bi se akceptiralo načelo, da se primanjkljaj, ki nastane iz vremenskih nezdov in poljedelski produkciji, krije na nepredviden način z nesorazmernim oškodovanjem drugih slojev. Vlada, ki stoji na čelu upravi izrazito agrarne države, mora poznati vse možnosti gospodarskega funkcioniranja v svojem delokrogu in si mora znati oskrbeti drugačna sredstva za kuitje primanjkljaja. In kar je pred vsem važno: vlada mora gledati naprej, mora misliti na prihodnost in imeti v računu tudi eventualnost nesreč. Ker so povodenske katastrofe v nekkih predelih naše države naravnost normalen pojav, bi morali merodajni gospodje misliti na velikopoteznejšo akcijo, morda na zavarovanje poljedelca zoper poplave in druge vremenske nezdove in s primernimi zakoni morda prisiliti poljedelca k pravočasni zaščiti. To vse pa se imenuje gospodarska in socialna politika, mi pa imamo na žalost samo — politiko brez navedenih atributov.

LEPO VREME NA HRVATSKEM

— Zagreb, 17. julija. V Zagrebu in na Hrvatskem je nastopilo večeraj lepo vreme. Pričakuje se, da se bo lepše vreme držalo,

Kaj bo z znižanjem uradniških plač

Pod enodušnim pritiskom javnosti se ministri umikajo in dajejo nasprotujoče si izjave — Znižane bodo baje samo draginjske doklade in le začasno. — Definitivnih sklepov še ni.

— Beograd, 17. julija. Sklep vlade, da bo znižala plače državnega uradništva, je izzval v vsej javnosti ostro obsodbo. Pod pritiskom vznemirjenja že poedinii ministri demantirajo obseg prvotnih vesti ter izjavljajo, da se bodo redukcije plač nanašale le na najvišje uradništvo. Dr. Krajač je izjavil, da niso prizadeji redni dodatki uradnikov, nego samo dodatki višjih činovnikov. Razni višji uradniki, zlasti v Beogradu, so člani posebnih odborov, radi česar bodo tem uradnikom njihovi dodatki ukinjeni. Vlada demantira

poročilo, da bo zmanjšala nižjim uradnikom plače. V najslabšem slučaju bodo znižane draginjske doklade in sicer 5% pri nižjih in do 50% pri najvišjih uradnikih. Tudi finančni minister je izjavil, da se bodo znižale samo draginjske doklade. V prvi vrsti bodo pogodeni ministri, nato narodni poslanci in šele v zadnji vrsti uradniki. Končno besedo v tem vprašanju ima ministrski svet, ki še ni definitivno sklepal. Finančni minister ne ve, ali bodo ti odtegljaji veljali za eno celo leto, za 6 mesecev ali za manjši rok.

Gorostasni medsebojni očitki članov vlade

Državni podtajnik Košutić očita ministrom podkupovanje in izsiljevanje. — Poslancu Šalomonu so baje ponujali en milijon, a to se pridržuje. Nikiću.

— Beograd, 17. julija. Današnje „Vreme“ ponatiskuje daljšo izjavo državnega podtajnika ing. Avgusta Košutića, v kateri obtožuje ministra za šume in rudnike dr. Nikića in notranjega ministra Božo Maksimovića. Prvemu očita, da poskuša s podkupovanjem, drugemu, da hoče s silo prisiliti Radićeve poslance, naj pristopijo v dr. Nikićev poslanski klub.

Ing. Košutić navaja slučaj Radićevega poslanca Karla Kovačevića, ki je te dni interveniral pri notranjem ministru radi nekoga državljanstva. Notranji minister je skušal vplivati na poslanca Kovačevića, naj bo napram dr. Nikiću popustljiv, ker je itak že gotovo, da ga Stepan Radić pri prihodnjih volitvah ne bo več kandidiral.

Po izjavi ing. Košutića je dr. Nikić ob-

ljubljal Radićevemu poslancu Blažu Šalomonu iz Podravine milijon dinarjev odškodnine za škodo, ki ga je doletela vsled poplav, ako se priključi dr. Nikićevemu poslanskemu klubu.

Košutićeva izjava je napravila v vladnih krogih zelo mučen vtis. Državni podtajnik in član koalicijske vlade nastopa proti dvema aktivnima ministroma taiste vlade. Politični krogi tolmačijo Košutićev nastop kot znamenje, da se hoče Stepan Radić priključiti opoziciji.

Isto „Vreme“ prinaša izjavo opozicijskega poslanca (davidovičevca), da bi opozicija hvalježno odklonila sodelovanje Štepana Radića, ker je dovolj izkusila Radićevo nestanovitnost in nezanesljivost.

Nespremenjena politična situacija

Nadaljujejo se medsebojni napadi in medsebojne intrige. — Tuči Nikić ostane vsaj do jeseni. — Delo korupcijskega odbora.

— Beograd, 17. julija. Vse politično življenje stoji pod vtisom strahovitih vesti, ki neprestano prihajajo iz Baranje in ki poročajo o strašnih posledicah poplave. Včeraj odpotujejo v Baranjo ministri Vasa Jovanović, Dušan Trifunović in Pucelj. Za jutri se pričakujejo največje vodne mase, ki so najavljene po Donavi. Posledice prodora nasipov pri Apatinu in v Novem Sadu bodo strašne.

Ministrski predsednik Uzunović je vse dopoldne razpravljal z resornimi ministri o poplavi. Na sestanku s finančnim ministrom dr. Perićem so bili določeni večji krediti za pomoč poplavljenim pokrajinam.

Radi nujnih tekočih zadev je ministrski predsednik Uzunović odločil sejo ministrskega sveta, ki je bila sklicana za danes dopoldne.

Danes dopoldne je pristopil anketni odbor Narodne skupščine, ki preiskuje

korupcijske afere, k razpravi radikalne interpelacije proti dr. Kumanudiju in Hristu Jokiću radi takozvane bencinske afere. Anketni odbor bo nadaljeval preiskavo korupcijskih afer preko cega leta.

Z ozirom na obtožbe, ki jih objavlja državni podtajnik ing. Košutić proti ministru za šume in rudnike dr. Nikiću, je vaš dopisnik posetil dr. Nikića. Ta mu je izjavil, da posl. Šalomon ne velja niti 10.000 dinarjev, kaj šele milijon dinarjev, kakor ga dolži ing. Košutić. Napadov radićevskih voditeljev na ministra dr. Nikića radikalni politiki ne jemljejo resno. Toliko je gotovo, da bodo radikali ohranili dr. Nikića v vladi najmanj do jeseni. V tem času hočejo oslabiliti Štepana Radića in ga kompromitirati med narodom. V jeseni pa bo prišlo do novih kombinacij, ker so radikali odločeni, da gredo rajši z vragom, kakor s Štepanom Radićem.

RUMUNSKA KRALJICA NA BLEDU

— Bled, 17. julija. Sinoči je prispela na Bled rumunska kraljica Marija. V Lescah sta jo sprejela kralj in kraljica. Rumunska kraljica ostane na Bledu 10 dni.

PAŠIĆ POPOLNOMA OKREVAL

— Beograd, 17. julija. »Politika« objavlja izjavo bivšega ministra in radikalnega poslanca dr. Dragotina Pašića, ki se je pravkar povrnil iz Karloviha Varov. Dr. Kojić izjavlja, da je zapustil Nikolo Pašića popolnoma zdravega.

ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI BEOGRADU

— Beograd, 17. julija. V bližini postaje Ripani se je dogodila velika železniška nesreča. Potniški vlak, ki prihaja iz Niša, je trčil ob tovorni vlak. Več vagonov je bilo popolnoma uničenih. En železničar je težko ranjen. Prenešen je bil v bolnico. Med potniki je nastala panika. Nesreča ni zahtevala človeških žrtv. Materijalna škoda je velika.

»OBZOR« ZAPLENJEN

— Zagreb, 17. julija. Policija je zapolnila večerajšnje izdaje »Obzorja«, ki prinaša na uvodnem mestu prevod Alfred Wegenerjevega članka iz časopisa »Die Kriegsschuldfrage«, radi katerega je naša vlada intervenirala v Berlinu.

DEFRAVDACIJA IN BEG BIVŠEGA TRŽAŠKEGA KONZULA

— Beograd, 17. julija. Listi prinašajo poročilo o nezastlišanem diplomatskem skandalu, ki se je zgodil v Trstu. Naš dosedanji generalni konzul Dušan Stepanović je pobegnil z ženo neznano kam in odnesel 1.200.000 lir državnega denarja.

VELIKO ZANIMANJE ZA PRIBIČEVIĆEV SHOD V GLINI

— Zagreb, 17. julija. Kakor poročajo iz Beograda vlada v tamošnjih političnih krogih veliko zanimanje za Svetozar Pribičevićev shod, ki ga priredi jutri v Glini. To bo stoti shod voditelja SDS. Vsled agitacije, ki je zavladala v daljni in bližnji okolici Gline, se pričakuje velikanski obisk seljaškega naroda. Iz Beograda odpošljejo na shod vsi vodilni listi svoje posebne poročevalce. Iz Zagreba odpotuje več sto pristašev SDS ter korporativno jugoslovanski študentski klub »Jugoslavija«.

KITAJSKI PIRATI NA DELU

— Honkong, 16. julija. Kitajski pirati so napadli parnik »Kwangsee«, ki je plul proti Shanghaiju in ga popolnoma opleniili.

HOLANDSKO POSOJLO BELGIJI

— Bruselj, 17. julija. Skupina holandskih finančnih ov ponuja Belgiji pet milijono holandskih gldinarjev za sanacijo belgijske valute.

Tretji naval vode na Celje

V konjiških hribih se je zopet utrgal oblak in voda je sinoči znova zalila dolino med Celjem in Vojnikom. — V Gaberju je stala ponekod cel meter visoko.

— Celje, 17. julija. V minuli noči je doživelo naše mesto že tretjo poplavo v tem tednu, ki po svoji silovitosti in ogromnih množinah vode prekaša vse dosedanje poplave. Okrog 3. popoldne se je nad Stranicami pri Konjicah utrgal oblak. Gorski potočki so narasli v velikanse hudournike, ki so drli v dolino, podirajoč na poti vse, kar se jim je stavilo nasproti. Hudinja je zato zvečer silno narasla ter zopet prestopila bregove in poplavlila vsa polja od Vojnika do Celja. Mesto je bilo hipoma pod vodo. Na Mariborski cesti je stala voda poldrugi meter visoko. Westnovne tovarne in vse okoliške hiše so bile pod vodo. Prebivalstva se je polasčala panika. Ponoči je bilo alarmirano vojaštvo, ki

je prihitelo ogrožencem na pomoč. Okrog ponoči je k reči začela voda zopet padati. Tekom današnjega dne je Hudinja padla na prejšnji nivo in tudi po poljih je začela voda odtekat.

Škoda je ogromna. Uničeni so vsi poljski pridelki, kar jih je še ostalo po zadnji povodnji. Voda je odplavila tudi mnogo lesa, pripravljenega za transport ter močno poškodovala in deloma porušila več žag in mlinov. Ali je katastrofa zahtevala tudi človeške žrtve, doslej še ni znano. Prebivalstva se polasča obup. Skoraj vse ceste so izplavljene in na več mestih porušene. V gornji dolini Hudinje je voda odnesla tudi več lesenih mostov, ki so bili že vsled prejšnjih poplav zrahljali.

Nasipi ob Dunavi se podirajo dalje

Ob Dunavu je voda porušila nove dele nasipov in znova poplavlila ogromne poljanze. — Glavni naval pride jutri. — Celc naselbine uničere.

— Beograd, 17. julija. Večraj popoldne ob 3. uri je prišlo pri Apatinu do ponovne katastrofe. Med Apatinom in Sonto se je porušil nasip v širini 150 metrov. Voda je z velikanskim pritiskom vdrla skozi nastalo vrzel, ki se je vedno bolj širila ter poplavlila 12.000 oralov zemlje. Selo Sonta je popolnoma pod vodo in so uničene vse hiše. Prebivalstva se je polastila panika in odigrevili so se burni prizori. Obupane matere so se hotele z otroci v naročju vreči v valove. Katastrofa je zahtevala tudi več človeških žrtv.

— Beograd, 17. julija. Radi nadaljnjega porasta Dunava je bil danes ponoči poplavljen tudi spodnji del Beograda. Bati se je, da bo voda poplavlila vse do Vajfertove pivovarne. V poplavljenem kraju so danes zjutraj odpotovali ministri Vasa Jovanović, Pucelj in vojni minister Trifunović. Poslanec Gavrilović je interveniral pri vojnem ministru, naj se odpuste domov vsi vojniki iz poplavljenih pokrajin. Veliki župan v Bački je sinoči zahteval pri vladi nujno pomoč. Obstoja nevarnost, da se poruši tudi provizorni nasip pri Apatinu, vsled česar bi bilo poplavljenih nadaljnjih 90.000 oralov zemlje. Vsled večerajšnjega preloma, nasipa je vola nanovo poplavlila 17.000 oralov.

— Beograd, 17. julija. Novi porast Donave se blizu z veliko naglico. Tekom minule noči je Dunav narastel pri Dunaju za 30 cm, pri Bratislavi za 25 cm, pri Apatinu za 3 cm, Novem Sadu za 2 cm, Zemunu za 5 cm. Pričakuje se, da bo Dunav dosegel v nedeljo ponoči kulminacijo. Sava v gornjem toku pada, narašča pa še vedno pri Sisku. Vse bosanske reke razen Drine padajo.

— Beograd, 17. julija. Včeraj je zopet divjalo skoraj po vsej Srbiji veliko neurje. V računskem in bukovskem okrugu se je utrgal oblak. Vsa polja so uničena, mostovi porušeni in poginilo je mnogo živine. Nesreča je zahtevala tudi več človeških žrtv. V Mačvi je voda podrla nasipe in poplavlila 1800 oralov zemlje. Tudi nad Užicami, pri Travniku in v Crni gori je prišlo do preloma oblakov. Na progi Subotica-Vinkovci je ustavljen ves promet. Vozijo samo lokalni vlaki, ki dovažajo zemljo. Vojni minister je odposlal v ogrožene kraje nadaljnje čete vojaštva.

— Beograd, 17. julija. Pregled škode, ki so jo povzročile poplave in zadnji nalivi, je danes še nemogoč, zlasti, ker so prekinjene vse zveze z Južno Srbijo in pomembnimi deli Bosne. V uradnih krogih se ceni, da je poplavljenih doslej nad 80.000 ha zemlje, ne všteti pokrajine, ki so od zadnjih nalivov in toče opustošene. V nevarnosti je še vedno krog 250.000 ha in je vprašanje prihodnjih dni, ali se bo posrečilo, vzdržati glavni naval Dunava, ki se pričakuje za prihodnje dni in ki je glasom zadnjih vesti že dosegel Bratislavo. Računa se, da je že doslej povzročene škode nad 2 milijardi dinarjev. Včeraj zvečer se je porušil tudi glavni nasip pri Josipmiru v bližini Novega Sada ter je voda nanovo poplavlila 2000 oralov zemlje. Stanje nasipov je zelo ogroženo tudi pri Matišu, kjer se nahajajo rezervarji beograjskega vodovoda. Pri Belih vodah so nastale večeraj v nasipih nove velike razpoke in je resna opasnost, da se nasipi ob prvem navalu porušijo. Pri Apatinu se je nasip tekom minule noči porušil na nadaljnjih dveh mestih. Škoda je ogromna in se z vso naglico grade novi nasipi, da se kolikor mogoče zadrži prodiranje voda.

— Zagreb, 17. julija. Radi poplave pri Apatinu, kjer se je porušil nasip in v svrhu, da se zavaruje proga, je bil večeraj po-

polodne prekinjen na progi Dali—Sombor celokupni promet. Od danes naprej se razvija promet med subotičko in ostalimi direkcijami preko Indije. Direkcije v Subotici in Zagrebu se morajo medsebojno sporazumeti glede lokomotiv in glede spremene osoba za promet na progi Novi Sad—Vinkovci, ker beograjski direkciji primanjkuje osoba. Tudi pri zagrebski direkciji je v zadnjih dneh nastalo pomanjkanje osoba, ker je velika večina želzničarjev na ogroženih progah stalno v službi.

Subotička direkcija si prizadeva, da s dovozom materiala omogoči vzdrževanje nasipov in podpre evakuacijo ogroženih krajev.

Poplava v Sisku.

— Sisk, 17. julija. Radi razrušenega nasipa ob Savi pri selu Boka je nastala v Sisku večeraj poplava, ki daleko prekaša poplavo v minulim letu. Voda se je razlila po polju in poplavlila tudi del Siska. V mnogih tvornicah so morali ustaviti delo.

Pomožna akcija Rdečega križa

— Zagreb, 17. julija. Semkaj je prispel predsednik Rdečega križa SHS dr. Marko Leka. Po vgladu sestanka in akcije beo gradskih humanitarnih društev se vrši da mes popoldne v veliki dvorani saborne palače skupščina vseh zagrebskih humanitarnih organizacij brez razlike strankarske pripadnosti in veroizpovedi, da se tudi v Zagrebu pokrene akcija pomoči v korist poplavljenecv in Bački in Baranji. Zbiral se bodo prispevki v dinarju in v natun

DIPLOMIIRANIH PRAVNIKOV JE PREVEČ

— Beograd, 17. julija. Radi pomanjka nja računskih kreditov objavlja ministrstvu notranjih del, da ne sprejema nobene prošnje diplomiranih pravnikov za sprejem državno službo v resorju ministrstva notranjih del.

KAMENJEV ZAPUŠČA POLITIČNO ŽIVLJENJE

— Moskva, 17. julija. Listi poročajo, d bo prihodnje dni demisioniral ljudski ki misar za notranje in zunanje zadeve ter trgovino Kamenjev, ki zapusti politično življenje iz prostega nagiba in se posveti z sebnemu življenju.

ARETACIJA NEVARNEGA VLOMILCA V CELOVCU

— Celovec, 17. julija. Zendarmerija aretirala nevarnega vlomilca in tolova Blaža Korenjaka. Korenjak je pobegnil t. m. iz priselne kaznilnice blizu Gradca na izvršil med tem časom večje vloome po Ki roškem in v Jugoslaviji.

1. avgusta vsi v Kranj k odkritju spomenika kralja Petra.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Cur 10.97, Pariz 130, London 275.75, Newyod 56.60, Praga 167.95, Berlin 13.51, Dunaj 80 INOZEMSKA BORZE. — Curih: Beograd 9.115, Pariz 12.6 London 25.115, Newyork 516.37, Mila 17.50, Praga 15.30, Berlin 122.95, Dunaj 71 — Trst: Beograd 52.25, London 14 Newyork 29.75, Praga 88, Pariz 71, Cur 575.

Gigantska borba z vodnimi elementi

Pretresljive slike o herojskem mučeništvu prebivalstva v Bački. — Strahovite podrobnosti o katastrofi pri Peči. — V Srbiji je prišlo zdaj na vrsto Valjevo.

Dnevna govorica se suče danes povsod okrog poplav, deževja in katastrof. Vest o bližajoči se katastrofi, ki grozi uničiti na tisoče in tisoče hektarjev zrelega žita, najboljše pšenice in koruze, nešteto domov in eksistence, vzbuja neprijetno, moreče zavest. Vse čuti, da zadane katastrofa ne le neposredno prizadete, ampak tudi one, ki sicer niso v nevarnosti, da bi jih poplavljenost, katere bi jim mogla voda uničiti, ki pa bodo prav tako občutili, da je uničen znoj in trud onih ljudi, ki posredno skrbijo tudi za naš vsakdanji kruh.

V poplavljenih krajih Vojvodine se ti nudi skoraj povsod ista slika. Ljudstvo je prestrašeno, zbegano, drvi brez cilja od hiše do hiše, gleda zdaj tu, zdaj tam in s strahom pričakuje, kdaj bo zagrmel nasip in se razlila voda na polja, ki jih je s toliko ljubeznijo in s tolikim trudom obdeloval, da v eni sami uri uniči vse upe in nade. In čim bolj se bližajo krajem, kjer je opasnost največja, tem večja je zbeganost. Na premočenih in razvoženih poljih srečavaš dolge kolone vozov, natovornih s posteljino in s pitčimi zalozami živeža, poleg njih pa korakajo starci, žene in otroci-begunci iz poplavljenih krajev. Sključene postavbe, obrazi upadli, od prečutih noči in naporov obdelali, hoja težka, izmučena. Brez cilja se pomikajo te kolone naprej po blatni cesti. Spremljevalci pobešajo glave in molče. Le tu in tam kak vprašujoč klic in jok lačnih otrok.

Tam v ozadiju na okopih, za katerimi grme umazani valovi, donašajo od bogvekd tramovje razpadlih domov, trupla poginulih živali, tam pa mrgoli kakor na mravišču. Tisoč rok se giblje, tisoč oči je uprtih le v eno smer, v tisoč glavah roji le ena misel — voda! Izginile so vse razlike, ki so jih prej ločile. Radikali in radičevci; Madžari, Nemci, Slovaki, Jugoslovani; protestanti, pravoslavni in katoliki — vsi so eno. Seljaki skupno z vojaštvom donašajo zemljo, ki jo izkopujejo na rodovitnih poljih, sekajo dreve in donašajo bruce in hlode na nasipe, med njimi pa korakajo inženjerji in dajajo navodila. Džedva se ti, da si zasel med kolonijo egipčanskih sužnjev, ki brez lastne volje opravljajo to težko delo, brez ugovora in brez počitka. Obrazi so upadli, oči osteklenele, obleka raztrgana in od blata umazana. Zdjaj pa zdaj prihitijo iz bližnjega sela ženska, ki išče med množico ljudi svojega moža, da mu prinese kos kruha v okrepčilo. S strahom vohajo poprašujejo, kako je. Ali bo nasip vzdržal? Ali voda že upada? S pogledom, obrnjenim na vodo, mož odkima, skomigne z rameni in se vrne zopet na delo. Žena ve, kaj to pomeni. Vode se naraščajo... Naglih korakov se vrne v selo, da obvesti o žalostni novici sodece.

Na nasipih ne poznajo več dneva ne noči. Z vedno isto naglico se premikajo postavbe, na jezu pa poka, grmi in ječi. Tu je treba izpolniti vrzel, ki jo je iztrgala voda, tam povišati nasip, preko katerega so že začeli pljuškati narasli valovi. Tu ni časa za počitek in za razgovor. Molče opravljajo vsak svoje delo. In tu in tam se ozirajo na svoj dom, ki ga morda jutri ne bo več videl.

Nervoznost se je polastila tudi meščanom ob Dunavu ležečih mest, ki od poplave doslej še sicer niso bila prizadeta. Z vseh obrazov odseva skrb. Z žalostjo ogledavajo begunce, ki prihajajo od vseh strani ter jih sočutno izprašujejo, kako se jim je godilo, ko jih je zadel nesreča. Poslušajo pripovedovanje groznih prizorov, kimaajo z glavo in šetajo naprej, da zadostijo svoji nezvestni radovednosti. «Nesrečni ljudje», pravi ta. «Ali jim bo kdo pomagal in priskočil v tej grozni nesreči na po-

moč?» nekako zvedavo poprašujejo drugi. «Pa menda se bo že kdo našel!» zatrjuje sosed. «Pa mora se jim pomagati, kajti mnogo so pretrpeli in vse so izgubili.»

Begunci pa stojijo pred hišami in pričakujejo sočutnih šetalcev. «Strašno je bilo,» vzdihne zdaj ta zdaj oni. «Mislim sem, da je napočil sodni dan», izjavlja spet drugi in groza ga stresa ob misli na minule dogodke. «Stanovanja so polna vode.»

Tako tožijo eni in drugi poslušajo. Nekako dobro jim de, ko slišijo vsaj sočutne besede, a nikdo se ne pritožuje, da ni pomoči od nikoder. «Dobri so ljudje, ti zatrjujejo, glej, skoraj so se razjokali, ko smo jim pripovedovali o naši nesreči.»

Občudovanja vredna je požrtvovalnost in skromnost teh ljudi. Vse so izgubili, nimajo več niti strehe, kamor bi se zatekli ob nevihti, vse upe in nade, vse njihovo premoženje jim je uničila voda in vendar ne jadikujejo, temveč junško bijejo gigantski boj proti pobesnelim elementom. Z nevarnostjo svojega golega življenja, z napetostjo vseh sil grade okope in nasipe, brez jamstva, da bo njih nadčloveški trud tudi rodil zaželeni uspeh in odvrnil vsaj skrajno nesrečo.

Šele polagoma se odkriva v vsej grozoti slika o katastrofi, ki je zadelo pokrajino med Pečjo in Andrijevo in ki pomenja največjo nesrečo, ki je sploh kdaj zadelo to pokrajino. Lepa in novejzrajna cesta Peča-Andrijeva je v dolžini petih kilometrov tako razorana in razdejana, da se niti ne pozna več, kje je vodila. Telefonski stebri so vsi porušeni, vse steze in prelazi v rugovski planini uničeni, celi gozdovi so izginili. Izruvano dreve je voda večino ma odplavila v nižje ležeče kraje. Policijske in vojaške patrulje, ki so bile razposlane na planine, da poiščejo razbeglo prebivalstvo, se imajo boriti z nešteti težkočami. Navadno so vsi najdeni več ali manj težko ranjeni od kamenja in drevja, ki ga je nevihta odnašala z najvišjih hribov v dolino. Neškodovan ni niti eden. Najhuje so trpeli delavci, zaposleni pri gradbiščih. Nevihta jih je zasacila na prostem. Ogronni valovi, ki so pridrveli s hribov, so 49 delavcev dobesedno odnesli. Sprva se je domnevalo, da se je velika večina ponesrečencev rešila na kako varno mesto in bile so na vse strani odposlane izvidnice, da jih poiščejo. Žalibog pa se je kmalu izkazalo, da niti eden ni odnesel življenja. Trupla je voda odnesla daleč stran od kraja nesreče. Nekateri so našli celih 20 kilometrov nižje.

Nad okolico je za časa nevihte padala nenavadno debela toča, ki je dossegala debelost srednjega jajca. Kako silna je bila toča, priča dejstvo, da je bilo od toče ubitih več ljudi. V Štedinu je toča dobesedno pobila celo družino, obstoječo iz desetih oseb, med temi štiri otroci. Vsa družina je ob prvem navalu nevihte odhitela na pašo, da spravi ovce pod streho, pri tem pa so i ovi i ljudje sami postali žrtev katastrofe. Sedem trupel so doslej našli, ostale pa je voda odnesla. Od bliska in toče je poginilo istega dne v okolici 2000 ovac, 30 dihurjev in dva medveda. Toča je kot sneg pobelila vso okolico in še sedaj leži na debelo po planinah. V Jusuf-Hanu je uničena cela tamonjska naselbina kolonistov. Voda jim je odnesla lesene kolibe, ki so si jih postavili za prvo silo. Izgubili so vse premoženje, živež itd. ter rešili le golo življenje. Policijska oblast v Peči je uvedla na brzo roko nabalno akcijo, da nudi ponesrečencem pomoč v prvi sili. Prebivalstvo, ki je samo trpelo veliko škodo, je prinašalo obleko, živež in denar,

da pomaga najbednejšim. Bolnica je napolnjena z ranjenci in dnevno prinašajo iz oddaljenih krajev nove. Krog 120 oseb je tako težko ranjenih, da je le malo umanj, da se jim reši življenje. Bolniki so porazmešeni in pri vratih stanovanjih, ker mala bolnica ne zmora tolikega naloga.

Tudi iz raznih krajev Srbije prihajajo vedno nova poročila o katastrofalnih neurjih, ki povzročajo ogromno škodo. Nad Valjevom se je 14. t. m. okoli 14. utrgal oblak. Naliv je trajal polnih osem ur. Reka Kolubara je narasla za pet metrov in poplavlja mestne ulice. Zalila je tudi mestni park. Med prebivalstvom je zavladala velika panika. Kolibe in hišice, zgrajene iz slabe ga materijala in stoječe v neposredni

bližini struge Kolubare, je voda odplavila. Do sedaj še ni znano, če je katastrofa zahtevala tudi človeške žrtve.

Škoda se ceni letos nad 25 milijonov dinarjev. Na več krajih je uničena tudi železniška proga. Pri Lajkovcu je voda odnesla nad 50 km proge ter popolnoma izpodjedla tračnice, tako da je vsak promet nemogoč. Med Divacom in Iverko je proga popolnoma poplavljen. Voda stoji meter visoko nad progo. Med Lajkovcem in Mladenovcem je voda odnesla več kilometrov železniškega nasipa. Brzovjavne in telefonske zveze so po stari in južni Srbiji večino prekinate, radi česar je tudi reševalna akcija zelo težkočena. Promet je na vseh progah ustavljen, tako da ni mogoče niti vojaštva poslati v poplavljen kraj.

Dogodki križem Jugoslavije

Dve žrtvi strele v Zagrebu. — Aretacije radi osiješkega umora. — Plaz podsl kmetsko selišče. — Razkrinkanje roparjev pošnega avia v Liki. — Prašek proti moški plodnosti.

Poročali smo o katastrofalnem neurju, ki je v nedeljo divljalo nad Zagrebom. Povodom neurja je strela udarila v hišo tramvajskega sprevodnika Ivana Ancla na Tratinjski cesti. Ranjenih je bilo šest oseb. Včeraj sta v bolnici podlegla poškodbam Ivan Ancl in Danica Golč, kuharica v kavarni »Corso«, stara 21 let. Umrla je v strašnih mukah na zadobljenih oklepinah. Tudi stanje ostalih ponesrečencev je precej kritično.

V Zagrebu so včeraj prišli sprevodnika Ivana Svaigerta iz Osijeka, ki je osumljen umora železniškega blaginika Reichherzja v Osijeku. V zaporih osiješkega sodišča se nahajajo tudi železniška uradnika Nittinger in Klimen, natakarka Milnarček ter žena Svaigerta, ki pa vsi odločno zanikajo krivdo. Direktnih dokazov proti njim tudi ni, zato je zločin še vedno zavrt v misteriozno temo.

V vasi Pečine, občina Ponikva, je dne 14. t. m. plaz zasul poslopje kmetske Slemenška. Plaz je uničil celo poslopje, zadušila se je tudi živina, ljudje pa so se rešili.

Kakor smo svojčasno poročali, je bil izvršen izredno drzen napad na poštni avto pri Gračacu. Maskirani roparji so oplenili vse potnike in nato izginili brez sledu v gozdovih. Dosedaj so jih zamen iskali. Včeraj pa se je orožnikom posrečilo čisto slučajno, razjasniti doslej še nepojasnjen napad in prijeti enega izmed glavnih krivcev. Na obhodu so orožniki v nekem gozdu v bližini Gračaca zapazili neznanega moža, ki se je skušal pred njimi skriti. Orožniki so sumljivega možakarja obšli in ga z zvijačo spravili v zasedo, kjer so ga nato prijeli in odgnali na orožniško postajo. Nekaj časa ni hotel ničesar izpovedati, po dolgem prigorvarjanju pa je priznal, da je bil soudeležen pri onem napadu in je izdal tudi vse tovarise. Našel je še celi niz razbojstev, ki jih je izvršila v zadnjih dveh letih ta tolpa, ki bo sedaj gotovo kmalu v rokah pravice.

Zdravniški krogi v Sarajevu se te dni bavijo s pikantnim vprašanjem in sicer o problemu delovanja nekega praška, o katerem se trdi, da je v stanju povzročiti sterilitost moškega. Kako je vobče prišlo do tega vprašanja?

K nekemu odvjetniku v Sarajevu je prišel te dni bogat in ugleden trgovec in prijavil sledeč slučaj:

On (trgovec), da je oženjen že več let in da je srečno živel s svojo ženo. Zadnje čase pa je večkrat opazil, da mu žena natreša nekaj bel prašek v jed. Prepričan, da ga sukcesivno zastruplja in da ga hoče odpraviti na oni svet, jo je nekega dne, ko jo je pri poslu zalotil, ostro prijel. Žena, vsa v strahu, je hitela pripovedovati, kakšen vpliv da ima prašek. Ihte je pripovedovala:

»Nočem več otrok; mlada sem in stariša. Če sem pa v blagoslovljenem stanju, gre moja mladost in vitkost po vodi. Da se izognem temu, sem si nabavila prašek, za katerega trdim, da povzroča neplodnost moškega...«

Užaljen do dna duše in razjarjen radi ženinega atentata na svoje moške vrline, je odšel mož k odvjetniku in zahteval, da ovadi njegovo ženo policiji. Odvjetnik, ki

ni veroval v obstoj takega praška, se je obrnil na več zdravnikov z vprašanjem, kakšno je njihovo mnenje. Ker so bila mnenja različna, je bil prašek v svrhu analize poslan v Zagreb na univerzo.

Rezultat preiskave še ni znan. Najbolj verjetno je, da je žena nasleda kakemu sleparju ali mazaču, ki ji je za drag denar prodal nič vreden prah.

Sport

Juniorske tekme za prehodni pokal Ilirije

Z ozirom na današnje tekmo Hermes: Željezničarji SK (Zagreb) se vrši za danes določena juniorska tekma med Ilirijo in Slavijo že ob 16.45 (ne ob 18.30) kot predigra tekmi z Željezničarji.

Jutri, v nedeljo dopoldne se vrši ob 9. juniorska pokalna tekma Olimp:Panonija, ob 10.30 pa Reka:Olimpia.

Ostale tri tekme I. kola se vrše 24. in 25. t. m., ker je igrišče Ilirije jutri popoldne okupirano.

Medklubski odbor opozarja s tem sodelujoče klube vnovič na določila razpisa (glej »Slov. Sport« št. 17.1), zlasti, da se morajo igralci glede starosti pred tekmo izkazati s krstnim listom ali šolskim spričevalom ter da mora vsako moštvo nastopiti v enotnem dresu. Pravno nastopa imajo letos igrači rojeni v letu 1908 ali kasneje; vsak igrači sme igrati le za en klub. — M. O.

Zagrebski Željezničarji v Ljubljani.

Danes popoldne se vrši na igrišču Ilirije ob 18.15 tekma Željezničarji : Hermes. Začetek tekme je določen ob 18., da jo na ta način lahko posetijo tudi uslužbeni trgovin in uradov. Hermes nastopi proti Željezničarjem s pojačeno postavbo, tako da bo tekma nudila lepe momente. Hermes, ki se odlikuje kot znano, z močno obrambo, bo skušal prodirati s kombinacijo. Po današnji tekmi bo moč zagrebških Željezničarjev precej jasna. Reprezentanca podsava, ki bo tekmi prisostvovala, bo lahko razvidela Ahilovo peto zagrebških gostov.

Za jutrišnje tekmo med Željezničarji, ki nastopijo v pojačeni postavi, in reprezentanco LNP vada veliko zanimanje. V napadu igrata tudi mlada Lainert in Buble kot gosta iz Derbija. Ta dva mlada igralca tvorita največjo nado zagrebškega nogometa. Naša podsavezna reprezentanca je precej dobro sestavljena, razven ako odpovedo igralci, ki so pri drugih prilikah dobri. Na vsak način bo to lepa tekma, kateri je žeteli obilo obiska.

— Spremembe v ljubljanskih klubih.

Kakor se govori, se pripravljajo v vodilnih ljubljanskih sportnih klubih precejšnje osebnostne spremembe. V koliko so te vesti resnične, je težko kontrolirati, ker noben sportnik, ki hoče menjati klub, ne govori rad o

tem, dokler svoje namere ne izvede. Tako hočeta baje zapustiti Ilirijo odlična nogometaša Doberlet in Verovšek, Rapa in Pečnik pa hočeta izstopiti iz Jadrana. Ta dva menda ne vstopita v noben klub, ker se hočeta umakniti iz aktivnega sportnega udeleževanja. Kam se obrneta Doberlet in Verovšek, še ni znano. Jadranas Martinak je prestopil k Iliriji, Ilirijan De Reggi, znani tekač na dolge proge, pa k Primorju, kamor preide baje tudi hazenašica in lahkoatletinja Petanova.

— Velike kolesarske dirke v Zagrebu. V nedeljo se vrše v Zagrebu velike kolesarske dirke, katerih se udeležijo elita naših kolesarskih dirkačev. Za dirko, na kateri se bodo preizkusili najboljši dirkači, ki se naj udeležijo dirk za prvenstvo sveta v Italiji, so se dosedaj prijavili sledeči dirkači: Soltar (Ilirija), Koržinek (Sokol), Banek in Sovič (Motokoturški), Dukanović (Gardjanski), Kranjc (Oro), razum Soltarja vsi Zagreb. Start je točno ob 4. zjutraj pri 1 km v Rakitu, cilj pa na igrišču Gradjanskoga.

Kolesarske dirke »Save«. V nedeljo 18. julija vsi na kolesarske dirke društva »Save« in Zveznih kolesarskih društev ter na nogometno tekmo SK Slavija : SK Triglav na igrišču SK Ilirije. Odhod z godbo iz Sv. Jakoba trga ob 14. uri. Začetek ob 15.30.

Beležnica

KOLEDAR.

DANES: 17. julija 1926; katoličani: Branko; pravoslavni: 4. julija, Andreja in Teodor, muslimani: 6. moharema 1345; židje: 6. aba 5686.

Jutri: 18. julija 1926, katoličani: Kamil; pravoslavni: 5. julija Atanazij; muslimani: 7. moharema 1345; židje: 7. aba 5686.

DANASJNE PRIREDITVE.

GLEDALISCE: gostovanje članov beogradske drame v Ljubljani. Predstava: »Jutro, dan, noč«. Začetek ob 20.

KINO MATICA: »Ljubi me in svet je moj«.

LJUBLJANSKI DVOR: »Planina usode«.

NOGOMETNA TEKMA.

Hermes — SK Željezničar Zagreb na igrišču Ilirije ob 18.15.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE:

KINO MATICA: ?

LJUBLJANSKI DVOR: Planina usode.

NOGOMETNA TEKMA.

Željezničar SK — Ljubljanska reprezentanca na igrišču Primorja ob 17.

KOLESARKE DIRKE.

»Save« na igrišču Ilirije ob 15.30.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič, Karlovska cesta.

Solnce zaide danes ob 19.43 in vzhaja jutri ob 4.29.

Meseč zaide danes ob 23.35 in vzhaja letri ob 12.40 (prvi krajec).

Bubikopf

V izložbi nekega ljubljanskega brivca je napisano: »Specialno rezanje Bubikopfa«.

Ali naj bi se človek tej reklami smejal kot nerodnemu dovptu ali naj bi se jezil nad jezikovno spakiranostjo? Ali hoče podjetni strizec ženskam kar glave rezati po vzorcu Krakovčanov, ki režejo zeljate glave, ali pa jih namerava kar po turško odrobili, t. j. odrezati?

Ta preklicani »bubikopfi! Nič se ne bo čuditi, če bomo kmalu imeli tudi pri nas napise po beograjskih vzorcih — seveda v cirilici — kakor: glanchig-laj, fajnpucera ali celo — bubikopfs šnajderaj. Včasih je mestni magistrat po svojem arhivariju — vsaj za Askerca je bilo tako — strogo prigledoval vse javne napise ter skrbel, da ni bilo javnega pohujšanja nad jezikovnimi nestvori. Dandanes pa je videti, da se vse to mrcvarstvo mirno trpi. Ali bi tisti brivec ne mogel po domače napisati: Tu se ženskam strižejo lasje na kratko? — Ali pa: na balin? Saj utegne biti to kmalu najmodernejša frizura...

P. Ripson:

15

„Na pragu smrti“

Kinoroman.

«Kaj menite vi o tem Stoneu?» je vprašal industrijalec iz San Franciska nekega bankirja.

«Kredit prve vrste.»

«Kje si je ta možak pridobil tako veliko bogastvo?»

«Kje in kako, to je stranska stvar, glavno je, da ga ima.»

«Lepo je, da ga občudujete, toda ali imate zaupanje do njega?»

«Plačujete dobro. Po tukajšnjih bankah ima naložene velike vsote in povsod boste dobili o njem le najboljše informacije. Meni kot bankirju to popolnoma zadostuje.»

«Toda vsi ljudje nismo bankirji.»

«Vem, vem, toda mi finančniki smo pač prisiljeni, da imamo dvoje moral in dvoje mnenj. To, kar sem vam povedal, je za javnost. Sicer pa s tem nikakor ni rečeno, da bi dal temu gospodu Stoneu svojo hčerko za ženo, če bi me prosil za njeno roko. To je seveda čisto druga stvar. V takem slučaju bi se do pičice natančno informiral o njegovem prejšnjem življenju in še potem bi si desetkrat premislil.»

«Pravijo, da je poročen.»

«O ne! Varuh je mlade, zelo bogate dame, ki se ji je radi nesrečne ljubezni omračil duh, in tako ima Stone dvoje premoženje na razpolago: svoje lastno in njeno. Sicer pa, kaj me to briga;

tako se govori, jaz se o tem nisem prepiral. Ponavljam vam, mož plačuje dobro, ima naložene velike vsote po bankah, in to je edino, kar mene kot finančnika zanima.»

Neka debela dama, ki je z zanimanjem poslušala pogovor, je še dodala, da živi Stone čudno samotarsko življenje, da precej redko zahaja v družbo in da ga splošno smatrajo za čudno skrivnostno osebnost. Morda je njegova bolezen vzrok vsega tega. Nato so se začeli pogovarjati o drugih stvareh, kakor je to navada v teh frivolnih in površnih krogih, ki niso v stanu gojiti resno konverzacijo. Pozabili so na Poola in banke, katere so v mestu o njem krožile. Ni bil pet minut odsoten in že se ni nihče več brigal zanj.

V vrtu se je Pool sestel s služabnikom, ki je bil član njegove tolpe, in ga je vprašal, ali je vse v redu.

«Vse bo šlo točno, kakor na vojaško povelje, samo zaupajte na nas,» je ta odvrnil. «Tudi oba detektiva, katere je poslal Centralni detektivski urad, ne bosta mogla prav ničesar ukreniti, kajti predno se bosta zavedla, zakaj gre in odkod prihaja nevarnost, bodo v splošni zmešnjavi dragulji že izginili, tema bo, zastori bodo goreli, za hišo bo čakal na nas avto, sedli bomo vanj, odhiteli naravnost na določeni kraj na obrežju, kjer nas čaka naša jahta in... z bogom Amerika!»

«Izborni,» je odvrnil Pool: «samo pazite natančno, da ne storite kake nekomiselnosti v mnenju, da je stvar

igrača. Ko vidite, da stojim pred dragulji, jih občudujem in si pri tem z robcem brišem čelo, je to znak za vas.»

«Dobro,» je odvrnil služabnik, «sedaj pa moram naglo nazaj, da moje odsotnosti ne zapazijo.»

Odhitel je po temnem drevoredu in skozi zadnja vrata stopil v vilo, med tem, ko si je Pool prižgal smotko in se počasi vrnil skozi veliko razsvetljeno mežo v slavnostno dvorano.

Med tem časom so bili služabniki pospravili mize in postavili vzdolž sten kanapeje in naslonjače. Sredi dvorane pa so postavili mizico, prevlečeno s črnim baržunom, na katerega je Decker začel razstavljati svoje dragulje, ki jih je bil prinesel v usnjeni torbici iz svoje sobe v prvem nadstropju.

Na črni podlagi so se zalesketali krasni diamanti; tu so ležale biserne ogrlice velikanske vrednosti in najrazličnejši dragulji vseh vrst. Nekaterke skupine dam so se že približale in z občudovanjem gledale krasne stvari, ki se se lesketale v žaru električnih svetilk. Pool se je počasi približal Deckerju in njegovim draguljem in mu navdušeno dejal:

«En pogled zadostuje, dragi gospod Decker, da vidim, kako fin okus imate. Dovolite mi, da vam na tem častitam. O vrednosti teh krasnih draguljev bodo pa dame znale bolje soditi, kakor mi možki.»

V tem trenutku se je Pool navidezno ozrl proti okoli stojecim damam, v resnici pa pogledal, kje stojita oba de-

tektiva in možak njegove tolpe. Ko je opazil, da je trenutek ugoden, je potegnil iz svojega naprsnega žepa svileni robček, ga pritisnil na čelo in dejal:

«Kakšna vročina je danes. Bil sem par minut na vrtu, da se malo ohladim, toda...»

V tem trenutku je ugasnila električna luč in v dvorani je nastala tema kot v rogu. Obenem je v visokem zublju zaplamlata težka zavesa pri oknu, katero je bil Poolov služabnik. Že par dni prej nalašč za to pripravil. Gorela je kot suha slama. Začul se je klic:

«Kratek stik! Gor! Reši naj se, kdor se more!»

Vsa družba je bila v prvem trenutku kot okamenela, vsi so se ozrli proti plamenu, ki je visoko švigal proti stropu. Nihče v tem trenutku ni mislil na dragulje. Te je pa že bil Pool, ki je bil moister v teh stvareh, z eno kretinjo svoje roke pospravil v pripravljeno vrečo, katero je bil v trenutku, ko je električna luč ugasnila, potegnil izpod svojega fraka. Nato se je lepo v temi umaknil, ker si je bil dobro ogledal, kako stojijo gruča ljudi. Bil je eden prvih pri vratih, ko je zadonel klic: «Reši se, kdor se more!», ki ga je bil nalašč izustil njegov sodrnik, da družbo popolnoma zmede in odvrne njeno pozornost od draguljev.

Načrt se je naravnost imenitno posrečil. Pool in njegov sodrnik sta bila med prvimi na prostem. Odhitela sta skozi vrt na zadnji konec parka, kjer ju je že čakal avto in odpeljala

sta se iz mesta na kraj ob obali, kjer je že čakala Poolova jahta, katere kotli so bili zakurjeni...

Policija je sicer točno raziskovala rop Deckerjevih draguljev, toda v začetku ni prišla prav do nobene rezultata. Zgnil je bil samo eden Deckerjevih uslužbencev in radi tega so upravičeno sumili, da je bil v zvezi z napadalci ter je v usodnem trenutku prerezal žico električne luči in obenem pripalil zastor. Odkod je bil ta možak in kam se je obrnil, policija ni mogla doznati.

Podala se je torej na drugo sled. Revidirala je listo Mr. Deckerjevih gostov in poklicala vsakega posebej, da zve kaj natančnejšega. Vsi so prišli, samo enega ni bilo. To je bil finančnik Stone in sum je takoj seveda padel nanj.

Stvar so začeli gledati Stonea natančneje preiskovati. Nekateri gostje so izpovedovali, da je tožil o ledvični bolezni, da je bil ves večer silno nervozen in da je tik pred razstavo draguljev izginil za nekaj minut na vrt. Oni bankir, ki je v trenutku, ko je Pool odšel iz družbe na vrt, tako samozvestno govoril o svojih bančnih principih, je slednjič le spoznal, da njegove teorije niso bile niti piškavega oreha vredne, kajti zavarovalna družba, koje glavni delničar je bil, je morala Deckerju plačati ceno uropanih draguljev.

Bankir si je dejal:

Ako nočete v Dalmacijo, pojdite v Francijo!

Naša jadranska kopališča vedno bolj uspešno tekmujejo s slovitimi inozemskimi kopališči. — Najlepa so in najcenejša. — Ako pa hočete na vsak način v inozemstvo, pojdite na francosko riviero, kamor pridete in kjer živite izredno poceni.

Zopet so napočile počitnice in marsikdo baš v teh dneh, ko se nam vendar obeta lepše vreme, premišljuje, kje bi jih prebil koristneje, udobneje in prijetneje. Zlasti mi Slovenci si z rednimi izjemami lomimo glave, kam bi krenili. Vse premalo se poznamo krasoto naših krajev. Šele tuji so nas morali opozoriti na divoto naših letovišč, na razkošnost naših planin in na čudežno moč naših zdravilšč. V Rogaško Slatino, ki jo tuji tako visoko cenijo, smo začeli zahajati šele v zadnjih letih, bajno kraspi Bled, ta biser Slovenije, kojega nam mnogi drugi narod zavida, beleži šele po prevratu večji obisk domačinov, a naša Dalmacija, naša lastna in najkrajše pot do morja, na svetu, ta nam je z malimi izjemami še danes terra incognita!

Kam na počitnice? Menda jo malo kje na svetu odgovor tako lahek, kot pri nas. Saj je vsa Slovenija eno samo letovišče, a kdor želi pomirjenja živcev ob morski obali, temu je na razpolago nešteto krajev ob naši divni jadranski obali. Večina se vedno živi v predsojnih, da so morska kopališča predraga. Z mirno vestjo lahko trdimo, da so vsi ti predsoji že izšli iz sveta. To dokazuje tudi najboljši obisk naših morskih kopališč, ki vsakoletno narašča in ki jih posejajo tako radi njih prirodne krasote, kakor tudi radi zmernih cen v velikem številu Nemci, Čehi, Madžari, Avstrijci in celo razvijeni Francozi, Amerikanci in Angličani. Nedavno sem govoril z nekim češkim uradnikom, ki mi je izrazil svoje začudenje nad brezbriznostjo domačinov, da tako malo cenijo prirodne krasote svoje lastne riviere, ki je pri vseh tujcih tako zelo v čislju. Življenske razmere so se v zadnjih letih tako zelo izboljšale, da danes o kakih izrednih dragotinjah v naših kopališčih pač ni več govora. Življenje ob Jadranu danes ni dražje, kakor kjerkoli v Sloveniji, po nekod pa celo ceneje. Poleg tega je tudi komfort vsako leto večji in večina naših morskih kopališč v ničemer ne zaostaja za drugimi svetovno znanimi, a neprimerno dražjimi kopališči. Kakor znano, je tudi država dovolila še vozne clajsave, tako da vsakdo, ki biva najmanj 15 dni v kakem našem obmorskem kopališču in zdravilišču, plača samo polovično vozno ceno. Radi tega je poset naše dalmatinske riviere danes omogočen tudi manj premožnim, ki polagajo kaj važnosti na okrepitev za časa počitnic.

Mnogi naših ljudi pa, ki se vsakoletno pokaže v morska kopališča na odmor, je še izza prejšnjih časov vajeni, potovati v inozemska kopališča. Ako se res moramo pri vsem prirodnem bogastvu naše zemlje zahajati tudi v inozemstvo, potem bo pač treba vsaj za vselej tudi razčistiti vprašanje, kam naj gremo, če izza predvojnne dobe smo pač priučeni na Italijo. Italijanski morski kopališči sicer ni oporekali, toda prenehati mora prepričanje, da so boljše in cenejša od naših. Saj stane oskrba s stanovanjem v naših morskih kopališčih 50—70 Din za osebo in dan, v italijanskih pa 40 do 60 lir (80 do 120 Din). Nadalje je treba tudi prevdariti, v kakih razmerah živimo v Italijo. Mar bomo nosili svoj denar v Italijo, da bodo fašisti tem lažje raznarodovali naš življenj? Dokler bo Italija tako postopala proti našim rojakom, dokler jim bo kratila najprimitivnejše človeške pravice, tako dolgo mora biti v tem oziru naša deviza: ne v italijanska kopališča! V tem pogledu so nam lahko Nemci najboljši vzgled!

Ako se že res ne moremo zadovoljiti ali ne znamo vpoštovati lepote naših morskih kopališč in moramo na vsak način v inozemstvo, potem pač moremo takim ljudem priporočiti predvsem francoska kopališča. Marsikdo bo pri tej misli neverno zmajal z glavo,

češ: to je povsem nemogoče! Veliko predalec in predragol! Toda treba je vzeti v roke samo svinčnik in malo računati, pa se vsakdo lahko prepriča baš o nasprotnem. Potovanje na francosko riviero je celo mnogo cenejše, kakor pa n. pr. v Rim, kamor so letos slovenski romarji znosili precej denarja in kjer naši izletniki puste lepe vsočice. Pri vsem tem, da francoska riviera v mnogih oziirih prekaša italijanska kopališča, je bivanje, kakor tudi potovanje tja mnogo cenejše in prijetnejše. Ako se n. pr. odpeljete iz Ljubljane z opoldanskim brzovlakom preko Trsta, Benetk, Genove, Ventimiglie in Mentone, Nico ali Cannes itd., dosežete vse te kraje že v 24 urah, torej celo prej kakor Rim. Vsa preskrba stane v boljših hotelih za osebo in dan 45 frankov (60 dinarjev), za dve osebi 70 do 80 frankov (t. j. 90 do 110 Din), dočim stane penzija n. pr. v Rocconu pri Rimu 45 do 50 lir (90 do 100 Din) za osebo. Voznja stane od Trsta do Ventimiglie (italijansko-francoska meja) v II. razredu brzovlaka 208 lir, v III. razredu 123 lir, medtem ko stane vožnja do Rima 224 lir. Od Ventimiglie do Mentone stane vožnja v II. razredu 4.55 fr., v III. razredu samo 3 franke (6.50, ozi. 4.50 Din). Vsa vožnja od Ljubljane pa do enega izmed omenjenih francoskih kopališč (Mentone, Nice, Cannes) skupno pa ne stane niti toliko, kot iz Ljubljane do Beograda. Torej odpade vsak izgovor glede draginje in dalje.

Kdor pa si hoče ogledati tudi Italijo, ima baš pri tem potovanju najlepšo priliko. Ako si n. pr. prikrbi pri »Putniku« karto, lahko poljubno prekine vožnjo tja in nazaj. Ker vodi proga preko Benetk, Milana, Genove itd., si lahko ob tej priliki ogleda še vse te italijanske znamenitosti in ima tako dvojni užitek in dobiček: spozna Italijo in Francijo, pri vsem tem pa izhaja mnogo cenejše.

Zato bodi vodilna misel pri odločitvi, kam na počitnice, deviza: Ali v Dalmacijo na našo riviero, ali pa v južnofrancoska kopališča! — Francoski narod si je stekel za naš narod in naše osvobodjenje mnogo zaslug in tudi danes nas vežejo z njim ozke prijateljske vezi. Zato smo mi tudi do gotove mere moralno obvezani, da se izogibljemo narodov, ki so nam sovražni, posemamo pa narod, s katerimi nas veže prijateljstvo v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti, da se tudi na ta način najbolj spoznamo in medsebojno zblizamo!

Comači tehniški izumi

AVTOMOBILIZEM BREZ BENCINA. — MADERNIZIRAN MOTOR.

V prisotnosti komisije ministrstva pošte in telegrafa je bila nedavno izvršena poskušna vožnja z avtomobilom, ki mesto bencina upotreblja lesno ogelje. Pri nas je ta vrsta avtomobilov deloma že upeljana. Mesto plina, ki nastaja pri zgorelju bencina, stopa v tem slučaju ogeljni dioksid. Na 100 kilometrov potroši tovorni avtomobil povprečno 70 kg oglja, kar stane 70 dinarjev, dočim je za isto progo in težo potrebnih 40 kilogramov bencina, kar stane najmanj 300 dinarjev.

Napravili so se tudi poskusi za uvedbo tega aparata pri poljedelskih strojih. Potkusi so sijajno uspeli. Aparat, montiran na Fordovem traktorju, je deloval brezhibno in se sploh ni poznalo, da motorja ne goni bencin. Pogon avtomobilov z ogeljem je povprečno za 70% cenejši od bencinskega pogona. Ker se producira pri nas mnogo oglja, bi bilo uvedbo tega novega izuma toplo pozdraviti, ker bi se na eni strani zmanjšali režijski stroški, na drugi strani pa znatno znižal uvoz bencina, s čimer bi tudi naša uvozna bilanca izpadla ugodneje.

Elektrotehnik Kehler v Kraljevi je po dolgotrajnem prizadevanju izumil motor, ki

ima dvoje prednosti: pocenjeno konstrukcijo in znižanje pogonskih stroškov za 80%. Motor predstavlja po mnenju strokovnjakov dovršeni tip motorja. Mesto štirih cilindrov ima motor samo dva, kar zelo poceni produkcijo, izključena je vsaka nevarnost eksplozije, izpuhanje se vrši brez vsakega hrupa, ki je pri današnjih motorjih tako bučen in neprijeten. Važno pri tem je delstvo, da se morejo vsi postoječi tipi motorjev na podlagi tega izuma preurediti. Kehler je za svoj izum prijavil patent pri nas in v vseh večjih državah.

Kralj na Bledu

Bled, 16. julija.

Z velikim zanimanjem zasleduje naša javnost vsak korak našega kralja, zlasti kadar biva v Sloveniji, bodisi na lovu, bodisi na poletnih počitnicah na Bledu v svojem gradu Suvoboru. Kralj je v teh par letih postal tudi med našim prebivalstvom izredno popularen in priljubljen. Zato bo gotovo marsikdo zanimivo, kako živi vladarska rodbina v naši sredi, na divnem Bledu.

Demokracija našega kralja kaže za znanost in notranost kraljevskega dvorca Suvobor na Bledu. Par formalnih straž na treh, štirih dostopih v grad, šibek oddelk kraljevske garde, par adjutantov in maloštevilno osebje, ki opravlja posrežbo, to je vse, kar obdaja kraljevo rodbino.

Dostop do kralja je prav priročen. Čeprav da je njegovo bivanje v Suvoboru namenjeno v prvi vrsti oddihu, sprejema z največjo pripravljenostjo poeidine in cele deputacije, ministre in politike, gospodarske funkcionarje in predstavniške organizacije. Sprejemi se vrše z največjo točnostjo. Ob vstopu v kraljevski grad ti dovolijo obveščene straže prost vstop in te strumno pozdravljajo. Po zaviti gostu obraščeni alej prispejo na malo dvorišče, ki napravi s svojo lično proprijetostjo brez izumetničnih vrtarskih izdelkov na dosega vti priproste svečanosti. Pred vhodom dva visoka gardista, ob vratih te sprejme službojuči častnik, ki te sprejema do sprejemnice, kamor pride takoj nato tudi osebni adjutant general Hadžić. Sprejemnica, ki je obenem kraljičin glasbeni salon, je okusna, a skoro meščansko priprosto opremljena; mala muzica, par foteljev, klavir, več originalnih slik naših umetnikov in k vsemu temu diven razgled na jezersko gladino z otokom v sredi in starim gradom v ozadju.

General Hadžić se živahno razgovarja s poeidine, se zanima za vse. Par minut pred časom, določenim za avdijenco, odide, a se kmalu vrne, takoj za njim kralj in avdijenca se začne.

Življenje našega kralja je ravno tako enostavno, kakor je priprost in demokratičen v obveščanju z ljudmi. Kralj se drži povsem urejenega dnevnega reda. Ko vstane zjutraj, velja njegova prva skrb sinukednicu prestolonasledniku Petru, večina dneva pa je tudi na Bledu posvečena delu. Prihajajo vojaški in vladni referati, čisto razni visoki funkcionarji tudi osebno, pri tem pa se dan za dnevom vrste tudi druge avdijence. Se le proti večeru dobi časa za pravi oddih; hodi na sprehode, igra tenis, največkrat pa naredi kak izlet z avtomobilom.

Najmarkantnejša oseba iz kraljeve okolice je njegov prvi adjutant general Hadžić, mož izredne družabne kulture, finega taktika in fraprantne informiranosti. General Hadžić spada med najvernejše svetlovalce našega vladarja in uživa tudi njegovo polno zaupanje.

Na dvorišču za vilo se nahaja neograjeno teniško igrišče, kjer igra kraljevska obitelj ob jutranjih in večernih urah tenis. V večji stoji moderen filmski aparat, s katerim proizvajajo v večernih urah in v lepem vremenu na vrtu izbrane filme, edina zabava naše kraljevske dvojice in dvora ob večernih urah.

Prestolonaslednik Peter je ob lani prav močno zrastel. Najraje skače in leta po parku, kjer ima že svoje kraljestvo v obliki male ulice z otroškimi poštvo. Tu se razgovarja s svojo angleško vzgojiteljico, zida gradove, jaše konjičke ter leta za metuljčki. Posetnike dvora in delegacije pozdravlja s prav ljubkim »Zdravo!« in »Dobro dan!«. Po kosilu se vozi na sprehod v blejsko okolico do Bohinja, Kranjske gore ali Kranja. Kraljevič je za svoja tri leta neobičajno razvit.

Prosveta

Važne spremembe pri naših gledališčih

S prihajajočo sezono nam napovedujejo pri ljubljanskem in mariborskem gledališču celo vrsto sprememb. V Mariboru se vrne iz Zagreba, kjer sta bila eno leto, oba Mitrovića, kar bo mariborska gledališča publika gotovo z radostjo pozdravila. Ob onem pa baje zapušta Maribor dramski ravnatelj G. Valo Bratina, ki si je kljub mnogostanski kritiki brez dvoma pridobil za mariborsko dramo velike zasluge, tako da bo njegov odhod pri resnih prijateljih drame vzbudil splošno obžalovanje.

Precejšnje spremembe se nam obeta tudi v Ljubljani. Predvsem stopi v pokoj naš nestor in ljubljene Danilč, v katerem pa upamo, da ga bomo vsaj kot gosta lahko še čisto pozdravili na našem odru. Mnogo slabe krvi je vzbudil dalje odpuščanje nekaterih talentiranih mladih moči, ki nam jih ravno v Ljubljani tako pramikuje. Kakor vsakih par tednov se daje tudi sedaj vnovič objavljajo vesti o spremembah v gledališkem vodstvu samem. Upravnik G. Hubad je baje že naveličan in bi se rad umaknil. Kot naslednika se imenujejo vedno nove osebe, sedaj momentano g. prof. arh. inž. Rado Kregar. A vse to so za enkrat samo še verzije brez konkretne podlage.

Želja in zahteva vse naše javnosti je, da se vrše in izvrše vse osebe spremembe tako v vodstvu kihar v ausanblu, ako že res pride do njih, strogo stvarno in izključno z vidika čim boljšega uspevanja naših gledališč. Tudi pri nas bo potrebno v tem oziru več javne kontrole in bomo zato spremembam v gledaliških posvečali čim več pažnje.

Gledališki pregled

V Leningradu je vzbudil veliko pozornost 19letni komunist Dimitrij Sostakevič s svojo »I. simfonijo«, ki so jo pred kratkim izvajali pod vodstvom dirigenta N. Malka. Izviraj in kritik »Izvestij« sta navdušena nad delom in prerokovali mlademu talentu veliko bodočnost. — B. B. Blensdorf, znani ruski muzikalni pedagog, je umrl v Leningradu v starosti 77 let, v Moskvi pa je umrl I. Ključnikov, prvi komunist Čeremisov. Izšli je tri zbirke njegovih pesmi.

V Varšavi je vzbudila veliko pozornost doslej neznana kompozicija Fr. Liszta »Slep pevec«, ki jo je prvič proizvajala varšavska filharmonija. Delo so našli med vojno v Petrogradu. Bilo je izdano l. 1866 v petrograjski založbi Besel, natisnjeno pa je bilo v obliki melodeklamacije.

V Pragi igra le »Nemškot« in »Maloc gledališče«. Narodno in Stanovsko gledališče imata počitnice do 21. in Slavodvo do 13. Vignogradsko pa do 8. avgusta.

V Parizu so v Veliki Opéri proizvajali sami ruski umetniki Kitjezovo legendo Rimskij-Korzakovega. V Švicu igrajo v Pfaffikonu Tellovo dramo na prostem in ima predstava radi naravnih kulis in okolice močan uspeh. Dunajsko državna gledališča so zaprta od 17. julija do 1. septembra. Za slovo je dramsko gledališče vpriporilo še znano burlesko »Pri belem konjičku«. Znani tenor A. Piccaver poje prihodnjo sezono po 4 mesece v Berlinu in Dunaju. Na Dunaju nastopi prveč v naslovni vlogi Verdijeve opere »Moč usode«. Tilly Wedekind, vdova pesnika Wedekinda, je prepovedala vpripor. »Wedekindove revije«, ki sta jo zložila Klabend in K. H. Martin po delih in biografskih podatkih pokojnega pesnika.

V Gradcu bodo stalno opero opustili, ker jo je publika premalo posečala. Odslej bodo gostovali le operni ansambli iz drugih mest. Drama in opereta še ostane.

V Rimu imajo zopet gledališke skandale. Prvi je ta, da toži najbolj popularni italijanski komik Angelo Musco odgovornega urednika neke rimske korespondence, W. Taronija radi razžaljenja časti. Več rimskih listov je prineslo namreč vest, da Muscova žena Desdemona pobegnila z nekim mladim igralcem v Tunis, svoje edino dete pa pustila doma. Na razpravi je urednik izjavil, da je vest posnel po ameriških listih. Sodnik je bil mnenja, da bi se moral urednik prej prepričati o resničnosti vesti, posebno ker gre za tako znano osebo, ter je predlagal komiku in njegovi ženi, ki je prišla na razpravo s svojo dveletno hčerko, naj se mirno poravnajo. Igralca pa nočeta o tem nič slišati in se bo razprava nadaljevala. — Drugi škandal je bolj drastičen. Ravnatelj Gaston Monaldi, ki igra s svojo trupo v gledališču Manzoni, je angažiral nekega mladega igralca in mu dodelil vlogo, za katero je venomer prosil. Mladi mož je svojo stvar sicer dobro opravljal, hodil na skušnje, ce-

lo na generallo, je na premijero ga ni bilo. Poslal je ravnatelju pismo, češ da iz osebnih razlogov ne more sodelovati na premijeri. Ravnatelj je besnel in ko je srečal na trgu drugi dan dočignega igralca, ga je hotel pozvati na odgovor, toda še predno je izgovoril, ga je hotel igralec udariti s palico po glavi. Spretni in vsa vajeni gledališki ravnatelj pa je nato brez nadaljnjih besed mladega moža tako zblokal, da se je zgrudil na tla in so ga morali odnesti domov. Tudi ravnatelj je bil ranjen na roki. O domačih gledališčih, ki imajo večinoma potične, ni poročati tako razburljivih novic. Mnogo turnej in manjših gostovanj je bilo. Tako na pr. postujejo člani zagrebškega kazališta po Dalmaciji in Bosni, se nahajajo trenutno v Splitu, nato pa gredo v Mostar. Člani beogradskih drame postujejo v Sloveniji. Velik uspeh so zeli v Mariboru, danes nastopijo v Ljubljani, nato pa gredo v ljubljansko krajino in morda še dalje v Italijo.

Skavtsko taborišče v Bohinju

Blizu konca Bohinjskega jezera, tega lepega biserja naših Alp, smo za polotokom »Naklova glavac« našli samotni travnik sredi tihega gozda. Že lani smo ušli na njem igre, leto, pa smo si z dovoljenjem posestnika, g. Mencingerja, postavili tabor, v katerem biva sedaj nad šestdeset skavtov in uživa krasoto najlepšega dela Jugoslavije. Življenje v taboru gre svojo pot in je polno pesterosti, ki je ne moti nekoliko težaven vreme. Le prvi dan je bil nekoliko težaven, kajti sredi naliva smo morali postavljati šotore. Ko pa so bili postavljeni, je minula skrb. V naslednjih dveh smo tabor oleskili in dunes je središču taborovega življenja naše taborno ognjišče, ki ga dišijo močirsko dovršeni totmi, izgledajo od »Bela bobra«, našega mladega umetnika.

Izredno bogata priroda našega Bohinja nudi mnogim skavtom premnogo užitka. Večino vletje temno jezero k sebi. A motiš se, če misliš, da je vedno mračno. Ko se zjutraj začne dvigati megla, prodira na vzdoljni obali čarki do vode in njena površina se izpremeni v čarobno, luči in v zarkih barv polno tekočino. Megle se dvigajo še više, se raztope in ugledaš skalojve in ojažne lepe zelenice v sivih višavah, od koder te s težko dostopnih krajev zro zaždene divje kose. — Se lepše pa je zvečer, če goni sever megla. Priliva in vrševje nad Komarč. Tedaj se vzbude tudi tu dol vetrovi in jezero zalivali. Ne prestano begajo senca preko valov in vmes se razliva zlati. Milijoni valov nigožajo pod temnimi gorskimi kulisami, nad katerimi se vlečejo ožarjeni oblaki, ki se neprestano, čudno izpreminjajo, trgajo, kopičijo, vijejo, ter končno razblinjajo v nič, do zavlada prijazna modrina nad tihimi gorami in gozdovi. Tedaj plovejo po jezeru čolni, polni skavtov, ki tiho zro v veličastne prizore.

Ne bo doživel najlepših trenutkov v Bohinju, če ga boš posejati samo tedaj, kadar bo v Ljubljani sijalo sonce! Bohinj nima polni trajno modrega neba, ki učinkuje utrudljivo. Tu je doma vedna izprememba. Sonca in dež si sledita dan za dnem, a to daje Bohinju njegov čar, njegovim gozdom njihovo redosložno svežost in čuda krasno sočnjenje, zraku pa nepopisno prijetnost, zadravilost in čistost! Dolgotrajnega deževja tu ni poleti. Pridejo nalivi, ki trajajo morda pol dne, nato pa ti posije sonce in v rosnem gozdu tedaj lahko doživiš svoja čuda. Po hudih nalivih — zaradi njih je naj bi ljubitelj prirode posvetil nekoliko časa Bohinju — ožive pobočja strih gora. Savica naraste tako, da zaliva skalne stene v svoji veličastni soteski in njen grom dan nad dve uri daleč po dolini. Iz jame pod Pršivcem prihumi po nalivih orjaški slap, ni manjši od Savice! 11. t. m. smo ga po zelo burni noči videli tako lepega in sinega in njegova belopena voda, ki pada preko visokih sten, se je po kratkem teku črez navajene skale, torej še mnogo manjših slapov, izlivala v jezero.

Vsih se oglašajo v stenah skalni plaz. Te dni ponoči n. pr. je zagrmelo gor nad gozdovi in skalojve je treskalo navzdol, da je vzdrtelo srce. Ko pa se vzbudi jutro, skoraj zaman iščeš tam daleč kraja, kjer se je utrgala stena. Zbude pa se milejši glasovi kakor grom uničujočega plazu: neštevili ptiči projo veseločje se nastajajočega dneva in posebno kos je kaj vesel! Previdnejše postanejo te ptiče, ko se pripelje z višav močnejši ropar. Kroži in kroži nad gozdovi in išče in izbira svojo žrtev...

Tu in tam se priplazi po gozdu skavti in posluša in gleda. Vsa velika priroda govori k mladi, dovezni duši. Tu je priroda vzgojiteljica in široko odprta knjiga, tako zanimiva in lepa, da se nikdar ne neveličaš čitati iz nje. Moč, zdravje, veselje, zadovoljnost črpaš iz nje in v njej najdeš tako lepe zatiščice ob vseh prilikah. Njo izrabljati in uporabljati skušamo navajati vsa skavtska molodina. Seveda, ne obrodi vsaka beseda sadu, a iz marsikaterega navodila — seme — so vzklili plodovi, da smo zadovoljni s njimi.

Pri obilni mizi.

Moj prijatelj, ki slovi kot gurman prve vrste, se te svoje lastnosti tudi zaveda. Še na zunaj se mu vidi, da rad je in veliko je, da je vedno židane volje ter vsikdar dostopen slabim in dobrim dovtipom.

Zadnjič enkrat me potiplje po ramu ter me povabi na guljaš. »Pa pojdiva«, sem rekel. V dobrih 5 minutah je pospravil krožnik. To je bilo ob pol enajstih. Dve uri pozneje sva bila pri kosilu.

Ker imam malo teka, mi je bila prijateljstva navzočnost tem ljubša. Čim večji je bil njegov apetit. Pet četrta ure sva presedala v restavraciji in več čas je prebilal čeljusti. Miza je jedva še zmogla prenesti pezo krožnikov in skled. Kar debelo sem gledal. Juha je bila v trenutku na varnem. Nič boljše ni postopal z veliko porcijo race. Kar hipoma je je zmanjkalo. Čet minut reče, da bi še kaj jedel. No dobro. Jaz do tedaj še nisem vzel grizljaja v usta. Ampak požirati pa sem začel — sline. Tedaj mu natakara pri nese rusko solato. S pomočjo dveh zemljic je zmanjkalo tudi te delikatese.

Ko so stala na mizi jagodne vrečice to je neke vrste sladkornih skledic, ki katerih se v objemu smetane svetlika, jo reče jagode, je hlastno zacmokal, vzeli v roko vilice, ki naj bi razkrojila

J. Suchy:

Ljubljanske slike

Zamenjani čevljički.

Nekje v Ljubljani živi brhka, okrogolotna in precej bujna mamica, k izven svoje trmoglavosti nima drugih napak. Res, zelo je ljudomila, skoraj skromna v svoji prijaznosti, boječa. Rada je, posebno kava ji prija. Stavim, da bi dnevno po osem skodelic spravila v svoj prostorni žleodček. Pravi, da jo kava mladi. Pa bo že res tako, zakaj teh sedem let, odkar jo poznam, je šlo takorekoko mimo nje.

Mislila, da ni potrebno posebej poudarjati, da nosi naša znanka buhifurzo, kakor tudi ni treba podčrtati fakta, da ljubi variacijo tako glede toalet, kakor tudi z ozirom na poglavja in obutve. Z drugimi besedami: dopadljiva je. Pa kaj ne bi bila, če ji pa zrcala in ljudje pravijo, da je lučkana.

Zadnjič je pa le imela smolo. Deloma je to smolo povzročil nedostatek časa, deloma zgovorni obisk in ne v zadnji vrsti tista prihoza, ki se poloti dame, če že v naprej preračunava efekt, ki ga bo izzvala nova fin-de-siècle-toalet. In res.

Ko je obisk s svojo ustno gimnastiko baš dospel do zenita zgovornosti, — je naša brhka znanka pred zrcalom ravno

popravila tisti črni trak, ki liki okvir obrobila njen decolleté okrog in izpod brunne glavicve vse tja do bujnih nedrij. Le-ta črni »okvir« je potencirana rafiniranost, vkolikor kljub svoji skromni širini enega centimetra vendar jasno loči Evin kostim od umetnega.

Ni prav nič čuda, če je ljubljenska usode lovila svoj pogled v zrcalu, sedaj se vrteč na desno, sedaj na levo stran, od zgoraj in spodaj, od spredaj in zadaj. In še manj čudno je, da je razneženi kužek Rolf, ki ga kuharica Mimi neguje z vso njeg lastno ljubeznijo do kreatur, nekako bi rekel vsesaval vonj nove toalete svoje gospodarice, zakaj njegov gobček je venomer »sno-fala«, kakor bi to storil kvečjemu, če bi mu kdo pomnil kos dišeče pečenke.

Ni prav nič čudnega, če je tako preobrazena mamica v tej hiperekstazi zamenjala bele čevljičke, namreč svoje lastne in one njene hčerke na tak način, da je na desno nogo obula čevljiček svoje hčerke, na levo pa svoj lastni čevljiček, ki se je od hčerkinega odlikoval zgolj po finosti in črnih obronkih okrog nogavic.

Zamenjave čevljičkov pa nikdo ni opazil, ker so vseh oči bile koncentrirane na bajno lepo obliko. In mahnila jo je z zgovornim obiskom tja skozi Zvezdo, mimo Krapežev kavarne, po Selenburgovi itd. Ponočno, zastavno.

Šele tam nekje v Hradečkem vasi jo je spreletela zona. »Ježeš, Marija pomagaj,« je zatarnala, zarzela kot kuhar rak ter venomer gledala pod nogo. »Kaj bodo ljudje rekli.« In minula jo je vsa ponosnost, da se mi je revica kar smilila.

Upam, da nikdo ni opazil zamenjave, križ božji.

Nauk: tudi pri oblačenju uvažuj ref: festina lente!

«Ta zlata teta.»

Tako jo imenujejo v tisti stari patricijskih hiši tam v bližini Turjaškega trga.

Pa ne mislite, da je »zlata teta« inrdna kaka stara pobožna ženica ali zarjavela devica, ali celo petična ženska blagega srca. Ne. »Ta zlata teta« je mlado devče, ki ljubi sport na kolesu, cigarete, črno kavo in — otroke. Slednje pa nad vse. Dobra tretjina itak skromne plače gre za dobrobit malih, bodisi za ohlajenje vročega jezička potom sladoleđa, bodisi v poslanje ježločka z bombončki, včasih pa tudi za nakup žog, punčk in kar je še enake rotopije.

«Ta zlata teta» ima v hiši, kjer stanuje skoraj 20 strank in menda 50 otrok, dober sloves. Vsi ti so njeni negovanci. »Teta gre«, se čuje glas po hodnikih, »Teta pride«, žvrgole malčki

po mostovžih in »Zlata teta!« se glasi pozdrav, čim stopi čez prag v sobo. »Oh teta, dajte no za sladoleđ!« — »Teta, kdaj pa prinesete žogo?« — Oh, ali smem z vami na Posavje?«

Srce se ji širi, dobri tatici, ko vidi vse svoje ljubčke zbrane okrog sebe. In podvre skupno na dvorišče, kjer pod njenim nadzorstvom in soigranjem prebijejo ure in ure.

Zadnjič sem imel priliko prisostvovati sceni, ki naj jo tu kratko opišem. Bilo je na velesojmu. Po končanem ogledu paviljonov, tedaj v štimungji, ki vlada tam zunaj v veseličnem parku. »Zlata teta« je ravnokar dovršila svoj ogled paviljonov ter se približala grupi, sedeči pri rujni kapljici vina.

V družbi se je nahajalo skupno s starši tudi dekletce, ki je »teto« pred tedni privrkat videlo. Na vrat na nos je zapustila družbo in sovrstnice, čim je zagledala »teto«. In že se je oprijela. Pa tudi drugih otrok ni bilo več pri mizi.

In kupovala je »teta«, da so se žarile oči malčkov. Dekletce je dobilo v dar zapestno urico, ki sicer ne gre, ki pa zeleno in zlato odseva na roki, ter prstanček, ki sicer ni zlat, pa se vendar sveti kot rmeno zlato.

Vidite, taka je »ta zlata teta« tam izza Turjaškega trga.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 17. julija 1926.

— Kralj v poplavljenih krajih. Kralj je moči ob 21.10 odpotoval z Bleda z dvornim vlakom v poplavljenem pokrajini. Do Zatreba je kralja spremljal veliki župan dr. Baltić, ki je bil pozvan že večer popoldne na Bled. Na potu se kralj sestane tudi z rumunsko kraljico Marijo, ki potuje na Bled, kjer ostane dalj časa.

— Odlikovanje. Z redom Sv. Save IV. stopnje je odlikovan gospod Mihael Knaflič, veterinar in honorarni učitelj na drž. podkovski šoli na Selu pri Ljubljani.

— Odlikovanje poštinih uradnikov. Odlikovani so: z redom sv. Save V. stopnje inšpektor pošte direktor v Ljubljani Tomo Vrkljan, upravnika pošte Josip Vrtovec in Fran Moro, tajniki pošte direktorji Vladimir Kos, Janko Sirk, Viktor Mitak in Franc Semrov; z zlato medaljo za vestno službo poštinih uradnikov Josip Pintar, Anton Kašič in M. Pavnušek.

— Spremembe v poštini službi. Imenovani so: za šefa splošnega oddelka pri pošt. ravnanstvu v Ljubljani Anton Vencenjak, za šefa poštne oddelka šef splošnega oddelka dr. Joško Lebar, za tajnika poštinih uradnikov Lavoslav Kampjut, Anton Verč, Milan Štampar in Franc Perč; premeščen je iz Ljubljane v Split za šefa splošnega oddelka tajnik Anton Suhač; za upravnika prometa pri podružnici Pošte hranilnice v Ljubljani je imenovan šef oddelka Josip Potokar; vpokojeni so: tajniki pošte direktorji v Ljubljani Josip Perč, Matija Svetlič, Anton Pezdich in Josip Kavš, dalje poštini uradniki v Ljubljani Josip Podboj, poštini uradnik v Osijeku Josip Pintar in poštini uradnik v Novem mestu Emil Prednik.

— Iz državne službe. Imenovani so: za administrativnega uradnika državne podlovske šole na Selu pri Ljubljani uradnik urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani Ciril Tomšič, za ekonomista državnega dežjega doma, oddelka v Ljubljani sedanj. arhivski oficijal oddelka za socialno politiko v Ljubljani Josip Beguš, za upravnega uradnika državne delavne proteze v Ljubljani dosedanj. upravnik invalidskega oddelka Aleksander Kuharič; ponovno so razvrščeni: uradnik direktorije državne statistike v Beogradu Ivan Selan, kancler oddelka za socialno politiko v Splitu Ivan Fabiančič in okrajni komisar oddelka za socialno politiko v Ljubljani Peter Popovič.

— Iz našega državljanstva so izstopili: dr. Konstantin Kometer, pristojen v Poltorje, Avgust Hebar, pristojen v Belčine, Bruno Govinšek iz Trbovelj, Anton Rebersak iz Marije Grada, Ivan Roubus iz Koprivnice in dr. Josip Urbacek iz Maribora.

— Blagajna delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Krekov trg št. 1. bo dne 20. in 22. t. m. radi čiščenja uradnih prostorov za stranke zaprt.

— Prepovedane publikacije. Notranje ministristvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi komunistična lista »Prunkopnik Svobody«, ki izhaja v češčini na Dunaju in pariški »Le cours Rouge«. Prepovedana je tudi »Deutsche Allgemeine Zeitung«. Madžarski list »Magyar Hirlap« je zopet dovoljen.

— Meštrovič v Splitu. V Split je prišel na počitnice Ivan Meštrovič, ki ostane tam vse poletje.

— Nov šolski oblastni inšpektor. Za novega oblastnega inšpektorja splitske oblasti je imenovan profesor učiteljskega v Šibeniku Tadija Dujmović.

— Danski gosti v Beogradu. Včeraj je prišla v Beograd večja skupina danskih letnikov, med njimi tudi narodni poslanec Jergensen. Goste je sprejel v Beogradu poseben odbor, na čelu z danskim konzulom.

— Ameriški dijaki v Jugoslaviji. Kakor poročajo listi, pripe v kratkem v Jugoslavijo večje število ameriških dijakov iz severnoameriškega mesta Detroit pod vodstvom prof. Russella. Dijaki obiščejo Francijo, Švico in Italijo, njih glavni cilj pa je Jugoslavija. Preko Trsta krenejo ob dalmatinski skledice iz sladkorja. Pa mu ni »atalo«. Namreč skledica je zdrknila čez krožnik na tla, jagodna zmes pa na mizo. Očividno je bil vznemirljen nad toliko prednostjo obstojnih jagodnih vreč. Ena takih vreč bi ves moj želodec cementirala, njemu je pa stvar seveda šla v slast.

Deset minut odmora. Ker sem uganil, kam cikajo njegove za velikimi očali se bliskajoči oči, sem preden položim jedilni list. In z noga na delo. Pasiran gorgonzola je zelo dobra jed, če ima človek apetit. Tri žemlje so pri tem končale svoje enodnevn življenje.

Ko sva se tedaj dovolj okrepila — zalivala sva tudi pošteno — sva se odpravila v Kamnik. Tamošnji sveži gorski zrak je nad vse pričakovanje učinkoval, da sem postal lačen celo jaz. Velika porcija šunke s sirom in surovim maslom je jedva zadostila trenutni lakoti, notabene komaj poldrugo uro po kosilu.

Ker pa pravcati gurman skrbi tudi za bodočnost, sva pri atu Kendi za večerjo naročila največje puro, ki bi zadostovala čisto gotovo za večerjansko družbo. Take gostije še nisem videl zlepa. Dobro, da sva bila sama v kotu za mizo in da ni bilo ravno razpisne razsvetljave, zakaj drugače bi se ljudje, bili preveč naslajali na njih mastnih nsticah in hih. Tako ogledanih kosti še nisem videl. Tedaj sem spregledal, da je dobro jesti — velika umetnost.

Da sva si prižgala še fine cigare, je po sebi umetno.

In blažena sva se naslonila v železnem vozu, ne meneč se za glasne razgovore turistov in turistin, uživajočih spomin pravkar minule večerje.

obali na Celinje, od tam preko Zelenike v Sarajevo in Beograd, nato pa pridejo preko Hrvatske v Slovenijo, kjer ostanejo pa dni. Stanje železniške delavnice v Mariboru. Poročajo nam: Mariborske železniške delavnice spadajo med največje in najboljše urejene podjetja te vrste v naši državi. Ob pametni železniški politiki bi lahko mariborske delavnice popravile nešteto pokvarjenih vozov in lokomotiv, s katerimi so se vedno natrpane vse naše večje postaje. Meisto intenzivnega izrabljanja delavnic pa obstoja nekaka tendenca, te delavnice sploh opustiti. Razmere postajajo vsak dan bolj žalostne. Sedaj primanjkuje že najpotrebnejšega materialja. Železniška delavnica nima niti potrebnega lesa, niti barv, niti najpotrebnejšega železa za popravilo vozov. Les kupujejo sproti, seveda popolnoma moker, kupi česar se tudi popravila ne morejo tako izvesti, kakor bi bilo potrebno in mogoče. Radi pomanjkanja materialja zastaja delo in baje obstoja že namera, da se večje število delavstva odpusti, ker ga ne morejo zaposliti. Take železniške politike menda nikjer drugod na svetu ne poznajo!

— Malo več obzirnosti. Iz Šmarja pri Jelšah nam pišejo: Te dni se je vršil pri nas pregled konj in živine. Pregled je bil napovedan za 9. uro dopoldne in kmetje so od blizu in daleč prignali živino, da dosepejo pravočasno k pregledu. Toda komisija je prišla šele krog 4. pop., tako da so morali kmetje z živino čakati na prostem v največjem dežju. Ne samo, da tako čakanje že samo na sebi ni prijetno, lahko povzroči tudi prehlad živine kmetovalcu obutno škodo. Malo več obzirnosti bi vojaške oblasti napram prebivalstvu že lahko imele.

— Zdravniška zbornica za Slovenijo je darovala Pokojninskemu zakladu za zdravniške vdove in sirote svoto 5000 Din, želeč s tem počastiti spomin na prerano umrlega člana dr. Josipa Stojca.

— Dopolnilo. V našem včerajšnjem poročilu o avdienciji upravnega odbora »Kola jahačev in vozačev v Ljubljani« se nam je vrnila neljuba pomota. Tiskarski skrat nam je izostavil ime g. dr. Lovrenčiča, predsednika Lovskega društva in člana upravnega odbora »Kola jahačev« v Ljubljani, ki je bil takisto sprejet v avdienci. Nj. Vel. kralj se je z g. Lovrenčičem prav prijazno razgovarjal o lovskih razmerah v Sloveniji. Predsednik SLD je povabil kralja na veliko lovsko razstavo ki se vrši 8. septembra v Ljubljani na velesajmskem prostoru.

— Izpit za doktorja narodnega gospodarstva na pravni in državnoznanstveni fakulteti v Zürichu je napravil 10. t. m. g. Jože Lavrič iz Moravč. Čestitamo!

— Davčne eksekucije v Sloveniji. Prejeli smo: Notica tukajšnje finančne delegacije, objavljena pod gornjim naslovom v listih, ima namen javnost prepričati, kako z rokovanimi postopki davčna oblast v Sloveniji z onimi, ki ne morejo plačati sproti predpisanih ogromnih direktnih davkov. Stvar pa ni tako nedolžna. Posebno kar se tiče dražbe nepremičnin. Tu poudarja finančna delegacija, da je »erar samo pristopil k dražbenemu postopku, na predlog erarja samega se ni izvršila nobena dražba.« Seveda ne, ker imajo davki prednost pred vsemi drugimi terjatvami! To vedo zlasti tisti upniki, ki so vključeni na zadnjem mestu in pri dražbi propadejo ravno zaradi erarja, ki dobi vedno prvi delež iz izkupila! Kako brezobzirno se postopa pri eksekucijah zaradi zaostalih davkov, se vidi, da se je premičnin prodalo v II. četrtletju letos za Din 228.000 in v kakšnem obsegu stanju je naše gospodarstvo, iz tega, da je bilo ta čas davčnih zaostankov za 13 milijonov dinarjev! Ljudje ne zaostajajo v plačevanju davkov iz malomarnosti, ampak ker jih ne zmagujejo!

— Pokrajinska skupščina UJU v Celju. Tekom včerajšnjega dne so prišli v Celje prvi gostje, ki se udeležijo pokrajinske skupščine UJU. Popoldne se je vršila v Celjskem domu seja širšega soselva in odsekov. Odseki so se izpolnili z novimi delegati ter so obravnavali mnogobrojne predloge okrajnih učiteljskih društev, ki so predloženi za skupščino. Razprave so bile vseskozi živahne, kar priča, da vlada za to skupščino prav posebno zanimanje. Že prvi dan je bil tudi pokazal, da hoče članstvo vzdržati in ohraniti tovariško slogu v svoji nacionalni, strokovni organizaciji.

— Dober plen je napravila finančna kontrola ob severni meji. V noči od četrtka na petek so zasečili organi finančne kontrole pri Svecini nad Mariborom večjo tihotapko družbo. Nekateri tihotapci so ob prihodu finančnikov zavrgli pakete ter pobegnili, tri pa so kontrolni organi ujeli in odvedli v Maribor. Skupno so zaplenili 60 kg najfinejšega saharina in 25.000 kom. cigaretnega papirja. Tihotapci so skušali izrabljati zadnje nalive, ker so se nadejali, da organi ob meji ob takem vremenu ne bodo tako pazljivi.

— Za vojne invalide, vdove in sirote. Na novo se nameravajo ustanoviti trafike: Cankarjevo nabrežje7 v Ljubljani, Kodeljevo št. 262, Ljubljana, Dol pri Ljubljani, Dob št. 72, okr. Brdo. Proste so sledeče trafike: Vodice št. 13, Radomlje št. 14. Vse vojne žrtve, ki reflektirajo na področje katere navedenih trafik in imajo tozadevni potrebi lokal in kapital, naj se takoj zglašijo v pisarni Udruženja vojnih invalidov, Krajevni odbor v Ljubljani. — Odbor. 734/n

— Koncert »Ljubljanskega Zvonca« v Laškem. (V nedeljo 18. t. m. popoldne ob 8. uri). Še enkrat opozarjamo na to zanimivo pevsko prireditev. Vzporedi za koncert so naprodaj od 10. dopoldne v zdravilišču. 735-n

— Zlatnike v milu »Gazela« so našli: Marija Hleboš, Bizovik pri Ljubljani, Antonija Serušnik pd. Prbul, Legen pri Slovenj-gradu, Marija Tomše, Malnice pri Brežicah, Helena Rojc, Prekorje 8 pri Celju, Neža Kovačič, Št. Rupert pri Laškem, Rozka Bogatin, Malahorna pri Konjicah, Franciška Mirtič, Vavta vas p. Straža-Topolce, Anka ud. Susič, Senj, Jovan Pavkovič, Donji Budački pri Karlovcu.

— Zlatnike v Zlatorog-terpentinovem milu so našli: Tinči Rožič, Ljubljana, Po-

ljanska cesta; Terezija Zagorc, Ljubljana, Zornji Studenec št. 73; Angela Škofic, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26; Terezija Velkavrh, Vič pri Ljubljani; Alojzija Celinšek, Streško, Rimske Toplice; Mici Telban, Vrhnika 390; ga. Marijana Kavčič, Godešič pri Škofji Loki; Katarina Lap, Žele; Marija Grum, Studenec; Mica Sturm, Škofja Loka; Marija Mlakar, Loke št. 202; Sofija Premužak, Maribor, Razlagova ulica 5; Franciška Nahtigal, Smlednik; Hermina Ivačič, Krško.

— Doraščajoči mladini dajamo zjutraj kozarček prirodne grenčice »Franz - Josefa«, pri kateri rabi lahko opazmo prav polvoljne uspehe zaradi njenega učinka na čiščenje želodca, črevesa in krvi. Na otroških klinikah porabljajo vodo »Franz-Josef« pri majhnih, največkrat trdostrano zaprtih otrocih. Dobiva se po lekarnah in drogerijah. 35T

Iz Ljubljane

—lj Poroka. Danes ob 11. dopoldne se je poročil vseuč. profesor dr. Izidor Cankar z gđ. Anico Hribarjevo, hčerko ljubljanskega tovarnarja in predsednika industrijalcev g. Dragotina Hribarja. Poroča se je vršila civilno na obrednem domu ter je opravil predpisani obred magistratni ravnatelj g. dr. Zarnik ob asistenci viš. svetnika dr. Rupnika. Čestitamo!

—lj Zakonski par na potu okrog sveta. Da pride malo spremembe v serijo svetovnih potnikov, ki jih je zadnja leta že toliko, da niso več nikakoli senzacija, sta prispela zdaj v Ljubljano dva potnika iz Budimpešte, Alfred Faludi in njegova žena. Na potovanju sta že tri leta in sta premarširala razum Balkana že vso Evropo. Zdaj sta v Ljubljani začela z Jugoslavijo. Oba sta še mlada in vpliva potovanje na njuno zdravje očividno prav dobro. Preživljata se kakor večina njunih vrstnikov s prodajo razglednic s svojimi fotografijami.

—lj Gostovanje članov beogradske drame. Danes zvečer gostujejo v našem dramskem gledališču člani beogradske Narodnega gledališča in sicer v igri »Jutro, dan, noč«. Drama je izvrstno naštudirana ter nastopa v glavnih vlogah dva prvaka beogradske drame. Kjerkoli so se gosotovali in prav posebno v Mariboru, so odnesli absoluten uspeh. Občinstvo opozarjamo na to le enkratno gostovanje. Predprodaja pri dnevnih blagajni v operi. Cene dramske. Začetek ob osmih zvečer.

—lj Zadnje vodstvo v Groharjevi razstavi je jutri v nedeljo ob enajstih. Ker se s tem dnem razstava zaključuje, prikažujemo, da si razstavo ogledajo vsi, ki dosedaj tega niso storili. Poznanje Groharjevega dela je poznanje izrednega vzgleda slovenske vztrajnosti, duševne potence in s slavo kronanega uspeha.

—lj Zadruga mizarskih mojstrov v Ljubljani pozivlja svoje člane na obrtno zborovanje, katero priredi mizarska zadruga v St. Vidu nad Ljubljano 18. t. m. ob 8. uri dopoldne v risalnici obrtne šole istotam. — Načelstvo. 733-n

—lj Mestna občina odda na Ahaceljev cesti št. 10 na dvorišču, 6 kstanjih dreves brezplačno potrebnim revnim zposilec iz Ljubljane. — Zglasiti se je 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v mestnem gospodarskem uradu, soba št. 15.

Danes in jutri zadnja dneva

— Groharjeve razstave. —

—lj Zobni atelje Ivana Radovana se nahaja sedaj v Ljubljani, Selenburgova ulica 4, I. nadstropje (preje dr. Prossing); zobni atelje Frana Radovana pa se nahaja še vedno v Ljubljani VII, Celovška cesta 14 (nasproti velesajmu). 729-n

—lj Jutri, v nedeljo, na Viču sokolska prireditev na vrtu gostine Pavlič. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina 5 in 10 Din.

—lj Otroške oblake. Kristofel-Bučar.

—lj Osmina po t. A. Brozoviču. Pevski odsek »Grafike« počasti jutri spomin po umrlem članu A. Brozoviču. Ob 10. dopoldne zapoje na njegovem grobu po cerkvenih obredih celokupni zbor žalostinke.

—lj Koncert v hotelu Tivoli v nedeljo, dne 18. t. m. na vrtu od 16.—21. ure. V službi slabega vremena se vrši v dvorani. Vstopnina prosta! 737/n

—lj Volna in bombaž za strojno pletenje in za vsakovrstna ročna dela se dobi v veliki izbiri in po najnižjih cenah pri trdnici Karel Prelog, Ljubljana, Stari trg 12 in Gosposka ulica 3. 119T

—lj Krasnica izbira najnovejših bluz: Kristofel - Bučar, Ljubljana, Stari trg. 81T

Danes ob 20. v drami gostovanje članov beogradskega Narodnega gledališča. —

Iz Celja

—lj Diplomatski izpit je položil v četrtek 5. t. m. na visoki šoli za svetovno trgovino na Dunaju g. Rafko Salamič ml. iz Celja. Gospod Salamič je menda prvi Celjan, ki je napravil to diplomu. Čestitamo!

—lj Nova drogerija v Celju. Gospod Filip Vrtovec, doslej solastnik trdnice »Sanitas« v Aleksandrovi ulici, si je ustanovil lastno drogerijo na Kralja Petra cesti v Vošnjakovih hiši.

—lj Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna Pri Mariji Pomagaj na Glavnem trgu.

—lj Razglas o prijavi in odjavi vozil je izdal mestni magistrat celjski. Razglas se nanaša na vozila, podvržena občinski davščini ter je treba prijavo takoj opraviti.

—lj Tombola nižjih poštinih uslužbencev v Celju se vrši v nedeljo 25. julija, ne jutri 18. julija, kakor je bilo prvotno nameravano.

—lj Podružnica slovenskega lovskega društva v Celju priredi v nedeljo dne 8. avgusta v Gozdni restavraciji veliko lovsko veselico.

—lj Nesreča pri streljanju z moznarj. V Pilštanju so 12. t. m. streljali ob priliki birme z moznarji. Nek moznar je pri tem eksplodiral. 17 letni Ladislav Krivec je dobil težke opekline po obrazu, prsih in rokah. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

Od kod toliko vremenskih katastrof?

Znanstveniki ugibajo vse mogoče, a gotovega ne ve nihče. — Solnčne pege in spreminjanje solnčne velikosti. — Vpliv teh procesov na zemljo. — Nenorm alne razmere v atmosferi bodo trajale še dve leti?

Letošnje leto je v znamenju vremenskih katastrof, ki so po številu in posledicah tudi v očeh treznih znanstvenikov nekaj izrednega. Nevihte, neurja, nalivi, poplave, potresi, premikanje celih plasti naše zemlje, silni viharji, združeni s treskanjem, hladno vreme v južnih krajih, drugod zopet silna vročina, kakor na primer v Ameriki, vse to so naravni pojavi, nad katerimi se človek nehoti zamisliti: Od kod te velike spremembe v atmosferi, od kod toliko padavin in tako mogočni zračni toki, ki povzročajo na zemlji katastrofalne viharje?

Naša zemlja je planet solnčnega sistema in kot tak podvržena vsem večjim spremembam na solnčni površini. Zvezdoslovci že dolgo leta opazujejo sonce in spremembe v njegovem obsegu. Sonce je spreminljiva zvezda. Ono tvori del nebesne kategorije takozvanih Cefeid, čijih sijaj se periodično spreminja in sicer od maksima do minima, ki je za vsako zvezdo poseben. S pomočjo spektroskopa so zvezdoslovci ugotovili, da so spremembe v sijaju zvezd v zvezi s paralelnimi pojavi, zlasti s temperaturo, gostoto in fizičnim stanjem nebesnih teles. Ta kolebanja, ki so jih opazovali v svetovju že mnogi zvezdoslovci, so dala povod raznim hipotezam, med katerimi je najbolj znana hipoteza o valovanju (pulziranju) solnčne površine. Zvezde menjajo periodično svoj obseg. Vsaka zvezda je ogromna tekoča obla ali bolj rečeno elipsoid, sedež mehaničnih procesov, čijih moči človeški razum sploh ne more razumeti. Snov, iz katere je sestavljena zvezda, ni v stabilnem ravnotežju. Ta snov se skuša pri nižji temperaturi skčiti, pri višji pa razširiti. Z druge strani se pa izloča pri krčenju toplota, ki poveča temperaturo zvezd, dočim razširjanje absorbira toploto tako, da se temperatura zvezd zniža.

Recimo, da je doseglja Cefeida maksimum razširjanja, njena temperatura pa minimum in da se začne zvezda krčiti. Sporedno s krčenjem zvezde njena temperatura narašča in tako nastane moment, ko se višina temperature popolnoma vjema z obsegom zvezde tako, da bi ohranila zvezda svoj stalni obseg, ako bi se njena površina ne krčila dalje. Toda snov, ki jo potiska privlačnost proti središču zvezde, je pridobila med krčenjem na hitrosti tako, da se Cefeida zgostuje bolj kot bi bilo pričakovati v primeri z izgubo temperature. Čim pa pride površina iz ravnotežja, se začne zlo agregati materialni molekuli upirati krčenju in provzročijo razširjanje. Ko doseže ta reakcija gotovo višino, se začne obseg zvezde po doseženem minimumu zopet večati. Minimum obsega odgovarja maksimumu temperature.

Zvezdoslovci so dognali, da se obseg solnca periodično spreminja. Valovanje solnčne površine je zelo majhno, kar znaša diferencial med maksimum in minimum komaj 1450 km, kar pomenja pri srednji dolžini solnčnega premera 1.391.000 km, komaj eno sedemstotinko. Te spremembe v dolžini solnčnega premera so deloma v zvezi s ciklom solnčnih peg, ki se vrste v dobi 11 let od maksima do minima. Maksimum obsega odgovarja najmanjši, minimum pa največji aktivnosti solnčne površine. V prvem primeru je število solnčnih peg najmanjše, v drugem pa največje. Kljub temu pa ta medsebojna odvisnost ni popolna. Ciklus solnčnih peg se namreč pojavi običajno tri leta pred periodo valovanja. Vzrok te nepravilnosti ni znan. Maksimum solnčnih peg bo leta 1928., torej šele čez dve leti. Vendar so pa opazovali astronomi že letos na solncu toliko peg, kolikor jih je navadno tik pred ali celo med maksimumom. Iz tega bi se dalo sklepati, da preživlja solnčna površina neko kritično dobo in da so nastali na nji pojavi, ki jih zvezdoslovci še ne morejo pojasniti.

Vedno, kadar nastanejo v atmosferi velike katastrofe, kakršne opazujemo zadnje dni, se človeku zdi, da sodobna znanost še ni toliko napredovala, da bi pojasnila te izredne naravne pojave. Kdor se premalo zanima za fiziko naše atmosfere, bo vedno podcenjeval takozvane termodinamične sile. V atmosferi so nastali zadnje dni mogočni vrtinci, ki dosežejo včasih širino 50 do 100 kilometrov. Zračne plasti se vrte tako hitro, da nastanejo na zemlji viharji in celo orkani, ki so pa v primeri s silo teh vrtincev v zgornjih plasteh atmosfere naravnost malenkostni. Iz atmosfere se izločijo pri tem velike množine hlapov. Kakor znano, hladni zrak ne prenese tolike množine hlapov kakor topli in zato se za-

čno hlapi v zgornjih plasteh atmosfere zgoščevati. Tako nastane trajno deževno vreme, nalivi in silne plove, ki so vzrok in v zvezi z omenjenimi zračnimi vrtinci, ti pa zopet odvisni od procesov na solnčni površini.

Seveda današnja meteorologija kot razmeroma mlada veda še davnino tako razvita, da bi mogla pojasniti in točno ugotoviti, od kod tako obsežne in pogoste atmosferne katastrofe. Zvezdoslovci so vedno naglašali, da je naša zemlja podvržena vplivu drugih nebesnih teles, ki vplivajo tudi na naše vreme. Glede solnca je to samo ob sebi umetno, saj je naša zemlja del solnčnega sistema, torej nekako organsko zvezana z vsemi večjimi procesi na solnčni površini. Sonce je pravzaprav tista mogočna sila, ki dviga komplicirani mehanizem naše atmosfere. Pri tem pa ne igra važne vloge samo toplota, marveč tudi druge sile, ki izvirajo iz solnca in spreminjajo električno napetost naše atmosfere. Največjeje pomena za stanje zemeljske atmosfere so nedvomno solnčne pege. Res je, da vpliva na našo atmosfero tudi luna, toda ta vpliv je samo posreden.

Odgovorit kolikorotkoliko točno na vprašanje, od kod letos neprestane vremenske katastrofe, je zelo težko. Morda se vrše daleč v svetovju procesi, o katerih človeštvo kljub moderni znanosti in tehniki, ki omogoča opazovanje nekaterih nebesnih teles, nima niti pojma. Morda se spreminjajo in preoblikujejo ogromna nebesna telesa izven solnčnega sistema tako, da sežejo posledice teh pojavov tudi do nas, ali pa moramo pripisati vremenske katastrofe izključno le izredni aktivnosti solnčne površine, izraženi med drugim tudi v velikih in številnih solnčnih pegah. V tem slučaju se naša atmosfera še ne bo umirila, ker nastane maksimum solnčnih peg kot rečeno, šele leta 1928.

Prednaznanilo.

Najnovejši kriminalni

Rin-Tin-Tin film

ELITNI KINO MATICA

Iz Maribora

—m Gasilske slavnosti v nedeljo. Ob priliki prosalve 55-letnice obstoja mariborskega gasilskega društva se vrše v nedeljo dne 18. t. m. v Mariboru večje slavnosti. Ob 9. bo v stolnici maša za umrle člane, na kar sledi na Glavnem trgu razvite prapora, kateremu kumuje gospa županja dr. Leskovarjeva. Sledila bo nato gasilska vaja z objektom požara na magistratu, pri katerem nastopi mariborsko gasilno društvo z vso svojo moderno opremo, kar bo nedvomno nudilo zelo zanimiv prizor. Istočasno se vrši ob 10. v kazinski dvorani zborovanje Jugoslovenske gasilske zveze. Radi nestalnega vremena je bila nameravana popoldanska veselica opuščena.

—m Smrtina nesreča pri mlatenju. V Vrhnem pri Sv. Juriju so pri kmetu Boršiču minulo soboto mlatali ječmen. Iz še nepojasnjenega vzroka se je nenadoma vnel pri motorju bencin. Da bi preprečil še večjo nesrečo, je domači sin Vinko skočil k motorju ter hotel odnesti v bližini stoječo posodo z bencinom. V tem trenutku pa se je vžgala tudi posoda in v hipu je bil fant ves v plamnih. Skočil je na prosto, se valjal po tleh, toda zaman. Še le, ko je zgorela zadnja kaplja bencina, je ogenj ugasnil. Fant je dobil težke opekline in je takorekoč pri živem telesu zgorel. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer pa je nato izdihnil.

—m Sprememba voznega reda za avtopromet na progi Maribor—Ptuj. Na splošno željo občinstva se je uveljavil za avtopromet na progi Maribor—Ptuj nov voznik red. Čd 15. t. m. naprej odhaja avto iz Maribora (izpred glavnega kolodvora) ob 6.45, 13 in 17.30. V Maribor pa se vrača ob 9.01, 15.21 in 18.45.

NEMIRI V INDIJI

— Pariz, 16. julija. V Kalkuti je zopet došlo do krvavih pobojev v muslimanskem okraju ob priliki nekega verskega obhoda. Med obhodom so Indijanci nosili kip svoje boginje. Muslimani so začeli metati kamene na procesijo, radi česar je bila policija prisiljena, da rabi orožje. Ranjenih je preko 50 oseb, ena smrtno.

Samo še danes v soboto!

Prekrasno popolnoma novo francosko filmsko delo:

Ljubi me in svet je moj!

ki je doseglo velikanski uspeh pri vseh dosedanjih predstavah se predvaja samo še danes v soboto

Jutri v nedeljo:

Monumentalno filmsko delo, razkošno opremljena veseloigra:

Sen kresne noči

V glavnih vlogah samo izbrani memški igralci, vsi dozdoro znani iz velfilma »Nibelungi«.

Ne zamenjati z manj vrednimi filmi sličnega naslova. Velefilm »Sen kresne noči« je izdelala največja nemška filmska tovarna UFA-FILM v Berlinu, ki je izdelala tudi do sedaj največji film sveta »Nibelungi«. — Predprodaja vstopnic za to originalno ter razkošno opremljeno veseloigra se vrši vrši v nedeljo od 10. do pol 1. — Že sedaj vas opozarjamo na iprekrasno godbo pri tem kolosalnem filmu.

Elitni kino Matica, največji in najlepši kino v Sloveniji. Telefon 124.

--- Moda ---

Poletne večerne in plesne toalete

Večerna obleka igra zadnja leta poletni mnogo večji vlogi kakor poprej. Lažja oblika družabnega občevanja in manj plesnega sporta sta izredno pozivile večerno življenje tudi poleti, zlasti še po večjih kopališčih in letoviščih. Zato mora dama, ki hoče biti modna in moderna, tudi v poletju posvečati veliko pozornost svoji večerni toaleti.

Seveda je poletna plesna obleka precej različna od zimske. Saj mora biti kolikor toliko pripravna tudi za druge večerne prireditve, zlasti za vedno bolj priljubljene plesne na prostem, pa celo tudi za promenado. Ta obleka je zato mnogo manj luksuriозна in manj dekoltirana od zimske plesne obleke, tako da na prvi hip niti ne dela vtisa plesne toalete. Od običajne promenadne obleke se razlikuje po tem, da ni tako priprosta, ampak mnogo bolj rafinirana in bolj pestr.

Plesna obleka je iz mehkega voljnega blaga, ki ne ovira pri plesu in ne kviri figure. Najbolj priljubljen je zlati kitajski krep v vseh barvah, v najnovejšem času pa tudi mongolski krep, kakor imenujejo krep-desinu podobno, a precej težjo svilo. Dalje prideta v postev žoržet in maroken v najrazličnejših vzorcih. Pripadajoča ogrinjala so iz gladke ali ripaste svile in igrajo tem večjo vlogo, ker se letos ponekod pojavlja moda, da plešejo dame zlasti na prostem tudi v kepah ali plaščih.

Tudi plesna obleka je običajno pliš-

sirana, rob krila pa le redkokdaj raven, ampak navadno nazobčast. Često se pojavljajo tudi rese, pri čemer konča krilo že nad kolonom, tako da je to pokrito samo z resami; kar dela baje zelo pikanten vtis.

Naš današnji model na levi kaže toaletno iz svilene muslina preko spodnje obleke iz blestečih svile. Rokavi so dolgi in tesni, tako da bo moč obleko rabiti tudi jeseni, pozimi pa za gledališče. Izrezek okrog vratu je okrogel in brez okrasov.

Srednji model je zanimiv po originalnem nastavku krila, ki daje obleki prav svojevredno linijo. Gornji del obleke je gladek in na vrhu zaključen s prostim ovratnikom. Rokavi so široki, obleka učinkuje najlepše v kakšni srednji barvi, modri ali zelenkasti.

Tretja slika kaže večerni plašč, ki se da s primerno podlogo spremeniti tudi v zimski večerni plašč. Okrašen je samo s priprostim našivi ali vsivi iz tafta, ki jih je moč po zimski nadomestiti s kožuvinom.

Navadno plešejo dame tudi poleti gologlave. Ako pa obdrži tudi med plesom klobuk, mora biti ta seveda kolikor močnejše majhen, da ne ovira plesalca. Zelo priljubljeni so zato zopet klobuki v obliki turbanov, narejeni iz gaze ali žoržeta. Večkrat to niti niso pravi klobuki, ampak blago, ki si ga dama vsak večer na novo ovije okrog glave v obliki pokrivala.

lahko z malimi izdatki modernizirajo. Ako imas modre, rdeče ali rumene prtičke z resami, lahko slednje odstraniš in obrobiš prti z novim pisanim pralnim blagom. V ta namen dobro služi takozvano «dirndl-blag», ki je rožasto ali karirasto. Seveda mora barva novega blaga harmonirati z barvo starega prta. Tako boš napravila k rumenemu prtu rumeno-vijoličast rob, blede modro karirast ali rožast rob. Zbrati je treba čedne kontrastne barve.

Lep obrobek najlažje napraviš, ako narežeš blago v 6 cm široke posevne nitkaste trake v dvojniku, vmes položiš rob prtiča in sešiješ s strojem.

Ako imas prtu enake servijetke, jim istotako odrežeš rese in jim napraviš polovico ožji obrobek.

Najboljši in najprejnejši česki

čevlji **TIP-TOP in BALY-SVICA**

se dobe le v trgovini **ZIBERT**, Prešernova ul.

Troje klobukov za poletje in zgodnjo jesen.

Kaj rabi gospod?

Gospod rabi poleti dopust. Tudi, če ni v službi, mora imeti dopust. Dopust od vsakdanjosti, dolžnosti in — od žene.

Rabi dobrega krojača in kredita kjerkoli.

Dežni plašč si mora nabaviti v tej smerikavi dolini dežja. Sicer se prigradi, da pride premočen na sestanek ali pa sploh ne pride. Tudi časopisi bi prišli ob dobro ime, ako bi ostale v njih ganljive reklame tozadevnih tvrdk le glas vpijočega v puščavi.

Moški čevlji niso nikdar dovolj močni, ne dragi dovolj.

Fini kovčki zasiguro gospodarujo fino postrežbo pri tujcih. Na potovanju sodijo človeka po njegovi prtljagi.

Kopalna obleka je preprosta, brez živih barv.

Fotografičen aparat je neizogiben spremljevalec na planinah, ob morskem obali, kakor na nedeljskem izletu.

Kdor ima avto, mora imeti tudi plašč in očala za avto.

Sezijska ljubezen pozdravi živce. Preveč razburjiva, pa tudi preveč hladnokrvna pa jim škoduje. Domesnjena se najraje ponesreči. Slučaj je pač najboljši posredovalec ljubezenskih zgodbic.

Denar, denar in zopet denar rabi torej gospod poleti. Ali vsaj izgleda naj tako, kakor da ga ima. Uva.

Na potu v jesen

Letošnje nenormalno vreme, ki nas je ogoljufalo skoro za dva meseca poletja, je povzročilo, da si ženske nabavljajo predvsem obleke, o katerih upajo, da jih bodo lahko nosile tudi v zgodnji jeseni. Modne trdke so se tega stremljenja seveda takoj oprijele in že propagirajo celo vrsto modelov, ki naj veljajo tako za poletje, kakor za jesen. Eno takih oblik vidimo na naši sliki. Delana je v obliki plašča iz mongolskega krepa in zamišljena kot vrhna obleka na svilenom, pestro-desiniranu spodnjem obleko. Često je ta izgotovljena tako, da je porabna kot samostojna obleka in igra potem vrhna obleka res vlogo plašča.

Letošnje nenormalno vreme, ki nas je ogoljufalo skoro za dva meseca poletja, je povzročilo, da si ženske nabavljajo predvsem obleke, o katerih upajo, da jih bodo lahko nosile tudi v zgodnji jeseni. Modne trdke so se tega stremljenja seveda takoj oprijele in že propagirajo celo vrsto modelov, ki naj veljajo tako za poletje, kakor za jesen. Eno takih oblik vidimo na naši sliki. Delana je v obliki plašča iz mongolskega krepa in zamišljena kot vrhna obleka na svilenom, pestro-desiniranu spodnjem obleko. Često je ta izgotovljena tako, da je porabna kot samostojna obleka in igra potem vrhna obleka res vlogo plašča.

Da najboljši je to znaj,
Colombo Ceylon čaj!

Klu nainovejše mode.

Damam, ki jim jezi, ako vidijo tudi svoje znanke v oblekah, kakršne imajo same, ne zadostujejo več toalete iz svetlega muslina, ki so še pred tedni veljale kot najmodernejšje. Preveč so že razširjene. Zato se pojavljajo po velikih modernih kopališčih kot najnovejša moda obleke iz svile z ročnimi slikarji, ki so lahko izgotovljene seveda povsem po osebnem okusu. Naša slika kaže tako obleko v stilu «Alt-Wien».

Humoristični kotichek

Priprosta stvar.

Ko so nekega duhovitega ameriškega diplomata vprašali, kako bi se dale najlažje preprečiti tajne pogodbe in sploh odpraviti tajna diplomacije, je odvrnil: «Nič lažjega na svetu nego to! Treba je v diplomatski službi nastavitviti samo ženske in prepričan sem, da ne bo več nikakih tajnosti.»

Profi zdravniškemu predpisu!

Miha Krevelj, ki je med vojno obogatel, se je v vsakem oziru moderniziral. Vsako leto zahaja tudi v kopališča. Ko je nedavno dospel s svojo boljšo polovico v Rogaško Slatino, je sprevodnik ob postanku vlaka klical baš pred oknom njegovega oddelka: «Rogaška Slatina — 15 minut!»

«Kaj?» se je razhudila debelušna gospa Kreveljeva, «samo 15 minut?! Zdravnik mi je vendar predpisal 4 tedne!»

Znamenje časa.

Posestnik neke vile je dal svojemu vrtnarju nalog, da kupi novo škroplilnico, ker je bila stara že pokvarjena. Ko ga drugega dne vpraša, ali je izvršil povelje, odvrne ta: «Škroplilnice nisem kupil, ker je ne rabim, pač pa sem si kupil dežni plašč, ki mi je sedaj pri opravljanju moje službe bolj potreben!»

Anonimnost.

Učitelj: Anonimno je to, kar je brez imena. Mirko, povej mi zdaj zdaj stavke, v katerem pride beseda anonimnem. Učenec: «Naša nova sestra je anonimna.»

Dober začetek.

Zdravnik: «Vaš soprog mora imeti popoln mir.»

Gospa: «Saj me noče poslušati, gospod doktor.»

Zdravnik: «Dober začetek, gospa; prav dober začetek!»

Enfant terrible.
«Tetica, pojdi no na naš vrt.»
«Čemu?»
«Veš, vrabci hodijo nad jagode, ata pa je rekel mami, da si ti pravo strašilo?»

Radio

Nov pravilnik o radiopostajah

S 1. julijem je stopil v Jugoslaviji v veljavo nov pravilnik o zasebnih radiopostajah za sprejemanje. Glasom tega pravilnika ne more biti postavljena nobena zasebna radiopostaja, ki ne odgovarja določbam pravilnika. Vsakdo, ki si želi zgraditi, odnosno nabaviti lastni radioparar za sprejemanje, se mora obrniti s pisмено prošnjo za dovoljenje na najbližnji pošto-brzojavni urad, ki odpošlje njegovo prošnjo oblastni poštni direkciji. Aparat se sme montirati še le po prejemu dovoljenja, sicer se takoj ukine in se prestopek kaznuje po zakonu o zaščiti države.

Država napram lastnikom zasebnih radiopostaj ni v ničemer vezana, a lastnik je primoran postajati na poziv poštne oblasti takoj demontirati in jo oddati na kraju, ki se mu označi. Dovoljenje za zasebno radiopostajo se odvzame, ako lastnik uporablja postajo za druge svrhe kakor za one, ki jih je v prošnji označil, n. pr. ako sprejema korespondenco, za katero ni upravičen, ako izdaja tajnosti, ki jih je slučajno vjel na svoj aparat. Vsebinska zasebna vesti in poročila, ki jih je morda kak nepoklicani na svojem aparatu sprejel, se ne sme objavljati, niti ustno, niti pisмено ali na kak drug način razširjati. Tajnost radiografskih poročil mora biti v vsakem slučaju zanjamčena. V sumljivem slučaju se lahko vsebinska takih vesti prijavi edino le poštni oblasti ali sodišču. Na zasebnih radiopostajah se smejo torej sprejemati samo vesti, namenjene javnosti, kot so novinarske komunikacije, predavanja, javni govori, koncerti, borzna poročila itd. Redakcije, novinarske agencije, borze in trgovska podjetja itd. lahko pridobijo neomejeno pravico, da take sprejete vesti razširjajo, ako se sporazumejo z oddajnikom, toda razširjenje teh vesti se sme vršiti samo potem telefona, brzojava, odnosno tiska. Vesti, odposlane od kake transmissijske postaje bodisi v državi ali v inozemstvu, ki imajo osebni značaj, se ne smejo sprejemati, odnosno širiti. Ako bi jih kdo slučajno sprejel, jih ne sme širiti dalje niti zastojati, niti proti plačilu.

Takša za dovoljenje za namestitve radiopararotov znaša letno za privatnike za stalne aparate 300 Din, za pokretne aparate, ki so namenjeni v propagandne in reklamne svrhe, 800 Din, za prodajalce radiopararotov, ne glede na to, ali imajo antene ali ne, 1200 Din in za redakcije, agencije, borzne urade, udruženja itd. 1500 Din. Takša se plačuje četrtletno v naprej. V slučaju vojne se ukinejo vse zasebne radiopostaje in sicer na stroške lastnika.

* **Nove oddajne postaje.** Oddajna postaja mesta Gdansk začne delovati v avgustu. Danska vlada je sklenila zgraditi veliko oddajno postajo v Kalendborgu, ki bo obratovala z energijo 5 do 6 kv in v zalovi po 1000 do 1250 metrov dolžine. Nova velika oddajna postaja v Lipskem je začela delovati koncem junija z energijo 10 kv. Nemška poštna uprava postavi novo oddajno postajo v Freiburgu s pomožnim aparatom v Karlsruhe. To bo že 22. velika oddajna postaja v Nemčiji.

* **Veliko zanimanje za radio v Nemčiji.** Po uradni statistiki je bilo v Nemčiji konec maja t. l. 1.250.000 prejemnih postaj, tako da pride že na vsakih 10 rodbin eden sprejemni aparat. Zanimivo je, da posluša v Nemčiji blizu en milijon prebivalcev radio - poročila in koncerte na antenah domačega izdelka.

* **Brezžična telegrafija v Angliji.** Generalni ravnatelj angleške pošte je izjavil, da so odposlane angleške radio - postaje v preteklem finančnem letu 11.314.458 brezžičnih brzojav.

* **Ameriški radio - časopisi.** Sporedna z velikim razmahom radio - industrije v Ameriki je narasla tudi naklada strokovnih časopisov na čelu z «Radio - News». Junjska številka te revije je izšla v 260.000 izvodih. Na drugem mestu le list «Popular» s 96.000 izvodih, dalje «Radio» in «The Home» z 80.000, «Radio - Broad» s 66.000 in «Radio - Age» z 52.000 izvodih. «Radio - News» izhaja tudi v španščini za Južno Ameriko in Španijo.

Aleksander Drozdov:

Prenočišče njegovega visočanstva

Princ se je naveličal vsega, kar je videl in doživel na potovanju po svoji prostrani domovini. Zato je sklenil prekiniti to dolgočasno turnejo. Komaj se je princ obraz nekoliko zmračil, je njegov osebni zdravnik takoj ugotovil, da princuemu srcu neprestano premikajo škoduje. Brco je precej pozno, ko je krenil avtomobil na pobočnikovo povelje nazaj. Solnce je zašlo in v temnih oblakih so se tiho zalesketali zadnji solnčni žarki. Princ je začel kmalu tarnati, da je truden.

— Do mesta je še poldrugo uro. — je pripomnil pobočnik in se spoštljivo priklonil.

— Da, toda jaz sem truden, — je ponovil princ in strogo pogledal pobočnika. — Tamele z leve strani vidim kmetijo, tam nam najbrže dajo prenočišče.

Nihče si ni upal ugovarjati visočanstvu. Ko je avtomobil zavozil k ograji, je skočil pobočnik prvi k vratom, da se domeni z gospodarjem glede prenočišča. Sunil je z nogo v vrata in ko so se na stečaj odprla, je zagledal pred seboj mlado, vitko žensko s košaro malin v rokah. Gledala ga je s prestrašnimi, sivimi, velikimi očmi.

Pobočnik se je odkril in spregovoril prijazno.

— Oprostite gospa, da vas nadlegujem. Mlad, zelo bogat in radodaren umetnik potuje po deželi in išče, kaj bi naslikal. Prosi vas lepo, da ga sprejmete čez noč pod svojo streho, ker je do mesta še daleč, a on je že utrujen. Upam, da vas ne bomo preveč nadlegovali.

— Umetnik? potuje? — je vprašala kmetica. — Toda moj mož je odšel v mesto in ne bo prenočeval doma. Brez njega si pa ne upam...

— Gospa, bogato vam poplačam uslugo. Odejo in perilo imam s seboj. Ako nam daste topljenega mleka, kruha in masla, bomo popolnoma zadovoljni. Gospa, — je nadaljeval, jo prijel za roko in jo poljubil v zapestje, tam kjer delo ni pokvarilo bele kože, — gospa, lepo vas prosim! Sicer pa, saj ste dobri. Kako je vam ime?

— Helena, — je dejala kmetica in umaknila roko.

Vse je šlo kakor po maslu. Soba je bila snažna, brez muh in mleko je bilo tako gosto, da se je celo princ zadovoljno nasmehnil. Zdravnik je skrbno ogledal deske njegove postelje in poškropil blazine z duhtečo tekočino, na kar si je obrisal polno plešo. Njegovo visočanstvo je prižgalo pipo, staro pipo, ki jo je vlek el sredi preteklega stoletja njegov kronani ded. Zunaj je bila že tema, hrošči so zadevali ob drevesa in padali na tla, daleč nekeje v polju se je oglašala slabo napeta struna.

Kmetica je pomila posodo in poslala dekle spat. Nasmehnila se je nečemu ženskemu in stopila pred hišo pogledat, kaj dela polna luna. — Zamolklo je vzkljnila. Pred njo je stal brez suknjica pobočnik in si gladil z dlanzo vrat.

Nikar se ne bojte, jaz sem, — je dejal resno. — Sedite, prosim. Čakal sem vas. Kako naj vam povem — neko čudno in kočljivo zadevo morava urediti.

Helena je sedla na stopnice.

— Vidite, gospa, moj mladi tovariš je mlad. Kri v takih nočeh po žilah ne more spati. Morda veste za kako dekle ali mlado kmetico, ki bi ne imela ničesar proti... saj bi jo bogato nagradil...

— Pri nas takih žensk ni.

— O, gospa, vi ste v svojih sodbah preveč srđiti in nestrpni. Narava je narava. Saj vendar veste, da mora človek piti, jesti, delati, smejati se in... Vse to je naravno.

— Pustiva ta pogovor, — je dejala Helena in vstala.

— Ne, ne, saj ne verjamem, da bi ne razumeli.

— Ničesar takega ne razumem.

— Kaj res nikoli niste ljubili, gospa?

— Kaj pa govorite! Takoj odidem!

— Ne, ne odidete. — je dejal po-

bočnik in jo prijel za roko nad komolcem. — Gospa, tajno vam odkrijem: saj ni umetnik, gospa!

— Kdo pa je?

— To ni navaden človek, kakršnega vidite na vsakem koraku.

— Kdo pa je, kdo?

Adjutant je svečano in ponosno odgovoril:

— Prestolonaslednik.

— Križ božji! — je vzkljnila kmetica in se v strahu naslonila na široko pobočnikovo ramo. Pobočnik jo je prijel in otipal njena prsa. Iz prakse je vedel, da ugajajo njegovemu veličanstvu baš take, ki se niso mnogo ljubile.

Takoj zagledate bodočega vladarja, tako kakor vidite vsaki dan svojo ga moža. Ogledate in zapomnite si za vse življenje njegove oči, nos, prsa, roke, deležni boste njegovih objemov. Le pomislite, kako velika sreča je vas doletela. Ze slutim, da hrepenite... da, da, patrijotično delo je ugajati njegovemu visočanstvu.

— O, pustite me!

— To pa res ni nič posebnega, — je dejal pobočnik, porinil kmetico v prinečo sobo in zaloputnil vrata. Pobočnik in zdravnik sta si prižgala cigarete in poslušala, kaj se godi za vrati.

Čez nekaj minut je začel zdravnik nervozno stopicati. Ozrl se je na pobočnika in spregovoril vyrašujoče:

— Zdi se mi, da pretirano uživanje škoduje njegovi visokosti. Dolžnost mi nalaga, da posežem v to ceremonijo slučajne in nevarne ljubezni.

Stopil je k vratom, jih previdno odprl in pomolil skozi odprtino svojo pleasto glavo. To, kar je zagledal v sobi, ga ni prav nič razburilo, zakaj njegova dvorna duša se ni nikoli zgrajala nad neumestnimi prizori. In tak je boječ spregovoril:

— Ali bi ne izvolili zaspati, vaše visočanstvo, zakaj jutri vas zbudim zgo daj, —

Rekoč se je vrnil pred hišo in počakal, da je smuknila mimo kmetica v površno zapetem krilu. Zgodaj jutraj je stopilo njegovo visočanstvo iz sobe in avtomobil je oddrdal proti mestu.

Opoldne se je vrnil iz mesta kmet. Bil je vesel, da je tako dobro opravil na trgu.

E, vražja strela, nekaj ti moram povedati. Prokleta moška slabost... saj razumeš, v mestu sem se spetal z deklinom. Nu, z eno besedo, bolan sem, in se bojim, da si po moji krivdi tudi ti bolna.

Zakril je obraz z rokami, misleč da ga začne žena zmerjati. Toda žena se je naslonila na njegovo ramo in zašepetala:

«Bolna sem, pa te nisem hotela vznemirjati. Pa to ti nič hudega... nič hudega ni...»

Češki Robinzon v polarnih krajih

Nadaljnji doživljaji Jana Welza. — Borba s polarno zimo. — Obiski dobrotnikov Eskimov. — Lov na kite v ledenem morju. — Welz kot trgovec. — Ameriški iskalci zlata.

Čeh Jan Welz, o katerega čudnih doživljajih smo priobčili že par člankov, nadaljuje v čeških listih z opisovanjem svojih dogodivščin v polarnih krajih. Tako-le pripoveduje: Največjo skrb mi je delalo stanovanje na zimo, o kateri sem vedel, da bo kruta in neizprosna. Otok, na katerem sem se naselil, spada k skupini Ljajevskih otokov. Od celine ni kdo ve kako oddaljen in po zamrzlem morju ni bilo težko priti na otok. Dan se je hitro krčilo, sonce se je pokazalo tudi ob najlepšem vremenu samo bodrdne nad obzorjem. Moral sem se požuriti, ker sem se bal hladnega in viharnega vremena. Predno je nastopila prava zima, sem bil srečno pod streho in začel sem urejati svoje stanovanje. V ozki dolini sem našel votlino, kamor sem se za prvo silo zatekel. Nekdo so stanovali v tej votlini Eskimi, kar sem na vsakem koraku videl in občutil. Moral sem nanesti suhljadi in zakuriti, da sem pregel iz novega stanovanja neznozen smrad in se neznoznejši mrčes. Po tem sem našel v votlini suhega listja in borovih vej ter si za silo uredil stanovanje. Ko je bilo delo končano, sem se vselil.

Ob strani sem napravil večjo odprtino, da bi imel kje spat. To je bila torej moja postelja in tu sem spal. Sredi votline sem izkopal jamo, v kateri sem imel ogenj. Tu sem kuhal, pa tudi greti sem se moral pri ognju, ker je postalo kmalu zelo hladno. Iz previdnosti sem postavil k steni dve lesčarji, da bi imel luč vedno pri roki. Ko sem si tako uredil več kot skromno stanovanje, sem čez nekaj časa popolnoma puščavniško življenje. Hodil sem v najbližjo okolico na lov. Lov je bil bogat, ker se me divjačina ni bala. V bližnjem zalivu sem našli ribe, ki sem jih sušil in spravljal za slabe čase. Dolgčas se nisem, ničesar nisem pogrešal in vendar mi je bilo včasih nekam tesno pri srcu. Bolezni se nisem bal, pač pa sem se opetovano vprašal, kaj bi bilo, ako bi nenadoma umrl. Instinktivno sem čutil, da daleč naokrog ni žive duše. Pa tudi če bi bili kje v bližini ljudje, bi ne mogel do njih, ker so bili strašni snežni meteži. Najbližja postojanka na kopnem je bila samotna in bedna naselbina Ustjanek. Zato je bilo dobro, da nisem imel časa mnogo razmišljati, zakaj bi umrl sem moral v prvi vrsti za to, da ostanem živ. Kmalu potem, ko sem si uredil stanovanje, sem se prepiral, da nisem tako osamljen, kot sem prvotno mislil. Esli mi so namreč našli moje zavetišče. Poselili so me in mi pomagali prenašati vse težave življenja v polarnih krajih. Postali smo dobri prijatelji in kmalu sem se naučil njihovega jezika.

Predno je prišla pomlad, sem bil že pravi Eskimo. Poznal sem vse njihove šege in običaje. Na lov smo hodili skupaj, zvečer smo selet pri ognju in kramljali tako, da je čas zelo hitro mineval. Eskimi so me naučili loviti divjačino in veselilo jih je, da sem se tako hitro asimiliriral. Pa tudi sam sem bil vesel, da sem našel prijeto družbo. Kmalu sem spoznal, da bi potreboval vprežne pce, kakor so jih imeli Eskimi, da bi mi pomagali pri severni jeleni. Ker pa nisem mislil trajno ostati na otoku, sem to misel opustil.

Prišlo je poletje in zopet so priplule ribiške ladje. Seznanil sem se z ribiči in jim povedal, da bi se rad odpravil z njimi. In res me sprejeli na krov največje ladje. Odšel sem se z njimi v ledeno morje na kletov. Prvič v življenju sem se vozil po ledenem morju. Pozneje sem se vozil po njem a ladjo in samni, kakor da je to že moj stalni poklic. Pluli smo med celino in Novo zemljo. Poveljnik ekspedicije, se je odpravil s čolnom na otoko, da nakupi od domačinov kožuškovine. Potem smo krenili proti zemlji Franca Jožeta, toda daleč nismo prišli. Obitali smo v ledeni, kjer je ladja nekaj časa stala. Ko smo se srečno prerinili skozi ledene gore, smo pripluli na kraj, kjer je bilo mnogo tulenjev in belih medvedov.

To in ono

Dober trgovec

Neka lpa dama v nekem italijanskem kopališču je že dalje časa za mozevim hrbtom flirtala z njegovim prijateljem. Silno rada bi bila sprejela od njega ponudeno biserno ovratnico, toda bala se je moža, ki je bil grozno ljubosimen in imel povrh še to neprijetno navado, da jo je o vsaki malenkosti izpraševal, kje jo je kupila, koliko je stala itd. Zaželena ovratnica pa je bila predragocena, da bi se lahko izgovorila, da jo je sama kupila. Končno pa je prišla dama na zvijačo, s katero je upala prevariti moža in priti vendarle v posest ponudene ovratnice.

S prijateljem sta se dogovorila, da si kupi pri draguljarju ovratnico, a jo na videz pusti tam, da jo potem draguljar ponudi še enkrat možu, ki ga bo ona že pod kako pretežno zvalila v prodajalno. Tajni ljubimec je radevolje odšel draguljarju zahtevanih 10.000 lir in tudi draguljar je pristal na zvijačo. Njemu je bilo to končno vseeno, saj je imel denar že v žepu. Prišedši domov, se je žena takoj začela prilozovati možku ter ga opozarjati na prekrasno ovratnico, ki ima pri vsem tem bajno nizko ceno. «Stane samo 1000 lir», je pripovedovala možu. Ker si mi nedavno obljubil lepo darilo, te prosim, da mi kupiš to ovratnico, ki je brezdvoma zelo poceni.

Mož je ponudba ugajala in kmalu se je podal v označeno trgovino, kjer se je trgovski posel končal, kakor je bilo predvidevano. Plačal je za ovratnico samo 1000 lir, dasi je na prvi pogled spoznal, da je ovratnica vredna mnogo več. Zadovoljen z dobro kupčijo se je podal v klub, kjer je nekemu svojemu prijatelju pripovedoval o pravkar izvršeni dobri kupčiji. Prijatelj se ni malo čudil, ko je ogledal ovratnico. Brez oklevanja je ponudil zanjo 3000 lir — in kmalu je bila njegova.

Z lovom smo imeli izredno srečo. Začeli smo streljati in kmalu je bil krov pol divjačine. Esli mi so začeli pri pogledu na bogati plen plesati in hvaliti svoje bogove. Tudi mi smo bili veseli lovalne sreče. V navdušenju nismo niti opazili, da je naša ladja zgrešila pot. Dolgo smo križarili po morju misleč, da se bližamo Wilczkovi zemlji, naposled smo pa opazili, da plujemo v severozahodni smeri. Med vožnjo smo imeli zopet srečo. Ujeli smo 11 večjih in manjših kitov, čijih vrednost je bila velika. Govorilo se je o tisočih dolarjev. S kitovo maslo smo imeli obilo posla. Ko je bilo delo končano, smo odpeljali nazaj na Novosibirski otoke. Eskimi so se odpravili s čolni dalje, ker se jim je težilo po domu, in tako smo se poslovili. Na otoku, kjer sem se naselil, mi je izplačal kapitan, pripadajoči delež. Dobil sem 1800 dolarjev. Nisem vedel, kaj naj počnem s tolikim bogastvom, ki sem ga zaslužil v treh mesecih brez posebnih težav. Del tega zneska sem porabil za nakup raznih potrebščin, da bi mogel nadaljevati pot tudi pozimi.

Dve leti sem živel samo zase in skoraj vedno sam. Vsa moja nesreča je bila v tem, da sem se na polovanju po polarnih krajih naučil raznih narečij, ki sem jih pa po vrsti zopet pozabil, kakor sem pozabil tudi angleščino. Po dveh letih minega življenja je nastal v moji vsodi velik preokret. Z delom in varčnostjo sem zbral toliko razne ropotije, da sem ustanovil lastno trgovino, pod imenom: Eskimo Treading Post Newsbirtian Islands.

Omenil sem že kosaškega uradnika v Nizjem Kolymsku, ki mi je dal prvo polarno obleko. Bil je Poljak in 15 let izgnanec v severni Sibiriji. Ko je preстал svojo kazen, se je poročil in postal v novi domovini upravni uradnik. Ljudi, ki so radi služili v teh krajih carski vladi, je bilo sploh malo. Tudi meni so nekdo ponujali mesto poštnega uradnika, kar sem pa hvalično odklonil.

Kmalu so začeli prihajati na Aljasko iskalci zlata. Od vseh vetrov so se zbirali ljudje, ki so hoteli kar čez noč obogateti. Toda prislovica pravi, da ni vse zlato, kar se svetli, in tako je bilo tudi na Aljaski. Sto in sto ljudi se je v ledenih pustinjah izgubilo, hrane jim je manjkalo in tako jim ni preostajalo drugega nego poginiti si kroglo v glavo. Iskalci zlata so se imenovali prospektorji. Aljaska jim je bila pretesna in zato so se razkropili po obeh straneh polarnega kroga tja do Sibirije, večinoma brez vrednosti carske vlade in ruskih uradov.

Po drugi zimi, ki sem jo v miru preživel, so prišli prospektorji tudi na Novosibirski otoke iskat zlato. Iskali so in iskali, toda zlata je bilo zelo malo. Naposled so se naveličali in odšli drugam. Zopet sem imel celo leto mir in zopet so prišli prospektorji. To pot so iskali v skalah razne kovine. Imeli so srečo in kmalu so našli zlato platino. Takrat sem bil že poštni uradnik v najbližji naselbini in zato sem videl vse, kar so prospektorji počeli. Obilnem nisem hotel povedati, da so odkrili platino, pač pa sem takoj naročil iz Kalifornije tri tone eksplozivnih snovi, orožja in živil. Nekaj denarja sem še imel, drugo sem vzel na kredit in kmalu je odplula iz pristanišča na Aljasko ladja, ki mi je pripeljala naročeno blago. Prospektorji so spoznali, da ne držim rok križem, in zato smo se kmalu domenili, da bomo delali skupaj. To je bil začetak mojega trgovskega poklica.

Vsi smo bili pri tem zadovoljni in vsem se je godilo dobro. Včasih so odvažali rudo in platino kar na petih ladjah. Moje trgovsko podjetje je lepo napredovalo in kmalu sem si toliko opomogel, da sem kupil neko ameriško ladjo in začel sam prevažati blago. Takrat sem mislil, da čez nekaj let opustim ta posel in se vrnem med kulturne ljudi. Toda usoda je hotela drugače. O posledicah, ki jih je imelo kopanje in razbijanje skal, spregovorim prihodnjič.

Z nasmehom je prišel zvečer mož domov. Žena mu je kar pri vratih padla krog vratu in ga poljubljala, kakor že dolgo ne več. «Pomisli!», ji prične razlagati mož, ko si je nekoliko oddahnil, «danes sem napravil zares dobro kupčijo! Žena se je pri teh besedah skrivnostno nasmejala in nehote ji je prišlo vprašanje: «Torej si mi kupil ovratnico?» «Sem, in lahko si name ponosna! Ze čez četrte ure sem jo prodal za 3000 lir! Ali nisem dober trgovec?» Žena se je baje onesvestila.

Kako se je stvar razvijala dalje, kronika ne pove. Bržkone je žena zalovila za lepo ovratnico, njen prijatelj pa za izgubljenim denarjem. Še bolj verjetno pa je, da sta se skupno potolažila.

Zanimiv poizkus z novim padalom

Na vojaškem aerodromu pri Malmenu na Švedskem je preizkušal poročnik Söderberg v nedeljo novo letalo. Baš ko je krožil visoko v zraku in delal razne eksperimente z aeroplanom, se je motor nenakrat ustavil. Zaman ga je skušal spraviti zopet v tek. Aeroplan je začel padati z naraščajočo brzino na zemljo. Slučajno je imel letalec s seboj padalo novega tipa, ki sploh še ni bilo preizkušeno. Neki vojak je položil to padalo pomotoma na aeroplan. Poročnik Söderberg ni dolgo razmišljal, kar je tudi umevno, ker ni imel časa. Privezal si je padalo zadaj in skočil v višini 1500 metrov iz aeroplana. Padalo je začelo takoj brezhibno funkcionirati. Letalec je opisal v lahmem vetru velik lok in se spustil nepoškodovan na tla. Letalo se je pri padcu popolnoma razbilo.

Ko so Söderberga vprašali, kakšni so bili njegovi občutki, ko je opazil pretečo nevarnost, je odgovoril: «Spoznal sem takoj, da moram čim prej

skočiti iz aeroplana. To se mi je imejnitno posrečilo. Aeroplan se je med padcem nagnil na stran in tako sam prav lahko skočil iz njega. Padala še nikoli nisem imel v rokah in tako sem po naključju praktično dokazal, kolikšnega pomena je v avijaciji padalo. Mislim, da sem prvi v Evropi, kateremu je padalo res rešilo življenje.»

Poleg poročnika Söderberga, ki je ušel gotovi smrti, je bil s tem uspehom novega padala zadovoljen tudi njegov konstruktor poročnik Thurnblad. Poveljnik švedske vojaške avijacije general Amundson je odredil, da morajo biti od 1. oktobra dalje vsi aeroplani preskrbljeni z takim padalom.

Mornarjevi dragulji

Pred par dnevi je bil sprejet v neko berlinsko bolnico bivši ruski mornar Juraj Sandoški. Mož, ki šteje danes 42 let, je obolen za legarijo. Živel je razmeroma skromno in bil zelo slabo obločen. Tem večje je bilo začudenje nameščencev bolnice, ko so našli pri njem razne dragulje in nakite. Med reprezentirajo veliko bogastvo. Ki drugimi so našli pri njem velik, krasen diamant, vreden najmanj 12.000 zlatih mark in dragoceno biserno ovratnico, okrašeno z velikimi briljanti. Na vprašanje, kje je dobil te dragocenosti, je Sandoški zatrjeval, da jih je pred leti kupil od neznanih ljudi v Kigi. Prevladuje pa mnenje, da je Sandoški te dragocenosti pridobil za časa ruske revolucije na nepošten način. Berlinska policija je uvedla preiskavo in najdene dragocenosti začasno zaplenila. Ni pa tudi izključeno, da odgovarja izpoved Sandoškega rešnici in je on morda res kupil te stvari od kakega človeka, ki je moral radi slabe vesti pobegniti iz Rusije.

Strakceno glasilo samomorilcev

To se sliši kakor fantastična pravljica, pa je vendar res. Te dni se je glasilo na policijski direkciji v Budimpešti neki Andor Sebes in izročil službojučemu uradniku sledečo prošnjo:

«Slavno policijsko ravateljstvo! Prosim dovoljenja, da bi smel ustanoviti strokovno glasilo samomorilcev. Tlist bi se pečal z vsemi v samomorilski stroko spadajočimi problemi, osobito pa z najpripravnnejšimi in najlažjimi načini prostovoljnega odhoda s tega sveta. Obravnaval bi seveda tudi razne organizatorične vprašanja.»

Policijsko ravateljstvo ni dovolilo izhajanja tega zanimivega glasila, pa pa je prosilcu svetlovalo, naj se da psihijatrom preiskati, kako je z njegovim razumom. Dogodek je povzročil v Budimpešti mnogo smeha. Toda prebivalci Budimpešte za smeh nimajo pravega razloga, zakaj število samomorov se je zadnja leta v Budimpešti tako pomnožilo, da socijologi ne vedo, kako bi to epidemijo ublažili. Sebesova ideja je samo posledica samomorilne manije.

Zagonebna smrt 14letnega dečka

Bratislavska policija se je začela zanimati za dogodek, ki ga budimpeštanska policija ni mogla pojasniti. 14letni Martin Ragan iz Krajna je dne 9. t. m. na zagoneben način umrl in njegova smrt se zdaj ni pojasnjena. Deček je stanoval že dve leti pri svoji omoženi sestrji Kalji Kahunkovi. Pomagal ji je pri gospodinjstvu in živel v polnem zadovoljstvu. Usodnega dne je s sestro in vsakom obedoval, na kar je odšel pred hišo, kamor so ga vabile zrele krešnje. Deček se ni več vrnil. Sestra in svak sta ga do večera zamen pričakovale. Ker se je rad igral z drugimi dečki, sta mislila, da je odšel z njimi v bližnji gozd in da se vrne nekoliko pozneje kot navadno. Zvečer je šla Kahunkova v sledenji, kjer je našla brata obešenega. Takoj je prezela vrvi, toda deček je bil že mrtev. Orožniki so uvedli drugi dan preiskavo, a so se kmalu prepirali, da stoji pred zagonebnim zločinom.

Preiskali so skedenj in ugotovili, da je vrv pravilno privezana, da torej o slučajni nesreči pri detektijskih igrar ne more biti govora. Tudi domneva, da je deček izvršil samomor, ni verjetna. Martin Ragan je bil zdrav, normalno razvit in vedno vesel deček. Bratislavska policija hoče zdaj dognati, kam je deček odšel po obedu, s kom in kaj je govoril, skratka vse podrobnosti te zagonebne smrti.

Velika poneverba bančnega uradnika

Prokurist Slovaške kreditne banke v Bratislavi Siegfried Roth, ki je bil ob enem šef deviznega oddelka, je pretekli teden naenkrat izostal. Ker ga tudi popolne ni bilo v banko, je ravateljstvo odredilo pregled deviznega in borznega oddelka. Revizija je ugotovila, da manjka v blagajni 230.000 Kč. Primanjkljaj je nastal že pred leti in sicer na ta način, da je Roth spekuliral na borzi z bančnim denarjem v svojo korist. Ko je pri spekulacijah izgubil večje zneske, je vknjižil primanjkljaj na račun banke. Banka je to poneverbo opazila, vendar pa ni hotela ovditi Rotha. Obvestila je samo njegove sorodnike, ki so bili pripravljeni škodo poravnati.

Prokurist je bil v službi neznozen. Podrejenke uradnike je neprestano denunciral. Pred petimi meseci si je prizadeval, da bi postal ravatelj. Ko ga na občnem zboru delničarjev niso izvo-

lili, je odpovedal službo in 9. t. m. zapustil banko, ne da bi zahteval kako odpravnino. Nedavno je prigovarjal svojim sorodnikom v Brnu, naj mu dajo na razpolago vse svoje vrednostne papirje, da jih dobro založi. Sorodniki so mu naselili, toda Roth je vse njihove vrednote pri spekulaciji izgubil. Vrednost teh papirjev je znašala 230—260.000

To je bil tudi glavni povod, da je Roth izgnan iz Bratislave. Pobegnil je v inozemstvo, najbrže v Berlin. Roth je bil intimen prijatelj bivšega madžarskega bankirja barona Ullmana. Vozil se je pogosto v Budimpešto, kjer je preživel cele noči v baru v družbi prokurista neke velike budimpeštanske banke.

Motorni čoln s propelerjem

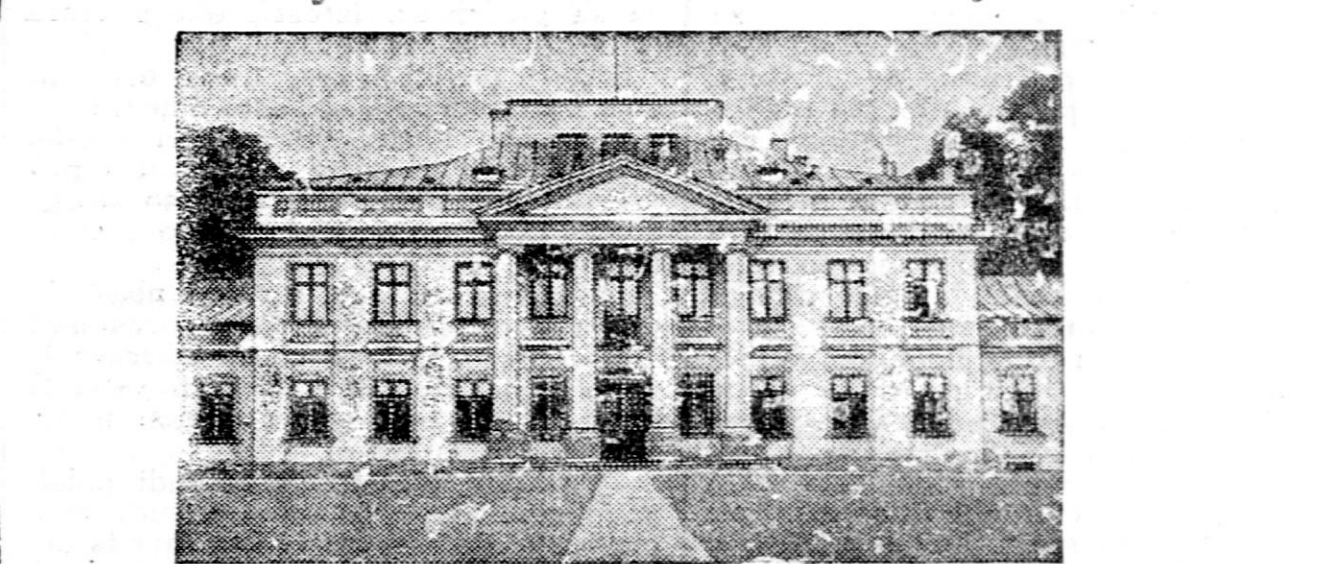

Odkar je propeler osvojil zrak, se vedno znova pojavljajo razni poskusi, ga uporabiti tudi na drugih vozilih. Izdelovali so že avtomobile s propelerji, sani, posebno pa čolne, s katerimi se je obnesla že cela vrsta poskusov, ki pa se v praktičnem življenju kljub temu niso mogli uveljaviti.

Neki ameriški inženjer je nedavno

skonstruiral in javno preizkusil nov tip takega čolna. Zgrajen je iz lahke tvarine in s širokim dnom, tako da se vgreže za le malo v vodo. Ko pa začne delovati propeler, čoln po morski gladini samo drči in lahko radi tega doseže zelo veliko hitrost, baže do 100 km in več na uro.

K boju za ustavno reformo na Poljskem

Poljski parlament razpravlja o važnih ustavnih spremembah, ki naj po možnosti izločijo zle posledice po strankarskem fanatizmu razjedene parlamentarizma in ojačajo moč in avtoriteto države kot take. Ustavni odbor Sejma je baš te dni sprejel skoro vse od vlade predlagane spremembe in šel v nekaterih ozirih celo dalje, kakor je vlada prvotno zahtevala.

Izredno zanimivo je, da so za ustavno reformo, ki je vendar v prvi vrsti zahteva maršala Pilsudskega, glasovali razum socijalistov in narodnih manjšin vse stranke, tudi skrajna desnica, ki je

bila ob prevratu najhujša nasprotnica Pilsudskega. To je brezdvomno znak, da Pilsudski ni samo odločen in energičen oficir, ampak tudi izredno spreten diplomat in politik. Njegova popularnost in njegova moč zato tudi trajno naraščata, čeprav je navidezno le navaden minister. Pač pa je bil nedavno imenovan za vrhovnega poveljnika poljske armade. Kot takemu mu je bil v stanovanje odkazan grad Belvedere (glej našo sliko), ena najlepših stavb v Varšavi in do zadnjega prevrata rezidenca vsakokratnega državnega predsednika.

Nekaj števil z Dunaja

Uradne statistike, ki so izšle za minulo leto na Dunaju, prinašajo nekatere zanimive podatke, tako o splošnem stanju nekdanjega cesarskega mesta, kakor tudi iz vsakdanjega življenja. Glasom teh podatkov je danes v Avstriji 238.690 več žensk nego moških. Kljub temu pa imajo do 20. leta moški večino, tako da se ni bati, da bi moralo radi tega ostati preveč deklet neporočenih. Manjše število moških tolmajačijo kot posledico vojne.

Število nezakonskih otrok na Dunaju vedno narašča. V minulem letu je bilo sklenjenih 17.410 zakonov, porodov pa je bilo zabeleženih 26.043. Od teh je bilo 5245 nezakonskih, t. j. nad 20%, dočim je bilo leta 1924 samo 17% nezakonskih otrok.

Mnogo debat povzroča na Dunaju tudi vprašanje, katera taksa za avtomobile je najprikladnejša. Statistika dokazuje, da mnogo boljše izhajajo lastniki avtomobilov, ki računajo najmanjše takse, ker izkazujejo po petkrat več prometa, nego oni, ki zahtevajo visoke cene.

Radio je na Dunaju v zadnjih letih doživel velik razmah. Koncem 1. 1924. je bilo montiranih 37.348 sprejemnih postaj. Njih število je v minulem letu naraslo na 206.113, tako da ima danes že vsak deseti Dunajčan svoj sprejem-

ni aparat, dočim odpade šele na vsakega petindvajsetega en telefon.

Dunajski promet je najživljnejši v jutranjih in večernih urah. Cestna železnica prevaža dnevno med 7. in 8. uro povprečno 22.000 potnikov, kojih število pade v dobi med 9. in 4. uro na 9000 do 13.000 in proti večeru zopet naraste na okroglo 20.000 ljudi na uro. Pri dunajski cestni železnici je dnevno v prometu 2860 vozov, ki prevoziijo na leto krog 600 milijonov ljudi.

Proslava dr. Razlaga

Program za proslavo 100letnice dr. Razlagovega rojstva in slovesno odkritje njegovega spomenika pri Mali Nedelji dne 25. julija 1926 je sledeči:

Predvečer: Bakljava z godbo, strelba, kres na Cerkevniku, rakete.

V nedeljo:

1.) Ob 4. fanfare na Cerkevniku.

2.) Ob 8. zbiranje gostov, ljutomerski godbe, pevcev in požarne brambe na kraj nekdanje dr. Razlagove rojstne hiše v Radslavcih.

3.) Ob 9.30 sprejem mariborske Glasbene Matice in drugih gostov pešcev iz Zerovine pri »Mirovihi«.

4.) Ob 10. svečanost v cerkvi.

5.) Ob 11. odkritje spomenika s požarnim in slavnostnim govori.

6.) Ob 13. banket v Društvenem domu (za priglašene udeležence).

7.) Ob 15. akademija: a) Alegorija: Razlagovo rojstvo. b) Koncert Mariborske Glasbene Matice.

8.) Zvečer prosta zabava in ljudska veselica s petjem, godbo, umetnim ognjem i. t. d.

Za okrepčila bo preskrbljeno v šotorih.

Z ozirom na potrebne priprave prosilci od bor vse tiste goste, ki se žele udeležiti banketa, da javijo to najpozneje do 23. julija predsedniku pripravljalnega odbora. Tu di želje glede vozil iz Ljutomer do Mali Nedelje naj se nanašajo, da bo odboj pravočasno mogel ukreniti vse potrebno.

Ker je Razlagova slavnost narodna manifestacija, je želeli, da se je udeležijo širša javnost in kar največjim številu.

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA DR. RAZLAGOV SPOMENIK.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2 (dvorišče kavarnе „Evropa“)

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 78-T

Na dobro domačo hrano

te sprejme več gospodov in gospodičen. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 2114

Sprejme se mladenič

vešč pisarniških del. „TRIBUNA“, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 2115

Zastopniki

mesечно Lit. 1500, se iščejo za taloj. — Ponudbe z znamko za odgovor na firmo Mainolfi, Monte sarchio, Italija. 2095

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek.

ANTON BOC 68-T

Ljubljana, Seidenburgova ulica 6 I. nadstr. Glinice-Vič 46

DRVA - ČEBIN
Wolfova 1/II Telefon 56

L. Mikuš
Ljubljana, Glinice trg 15
priporoča svoje zaloge
deležnikov in solčnikov
ter sprejemalnih
polic.
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Kupujem jedan
željezni gater,

rabljeni ali dobro saču-
van, širina rame od 40
do 50 cm. — Ponude sla-
ti na adresu: Ivan Bujan,
Leskova Draga, Skrad,
gorski kotar, Hrvatska. 2105

Krasne dekoracijske
patent - divane

v plišu

Vam nudim izredno poceni

Rudi Sever

Ljubljana, Gosposvetska 6.

Vabim na ogled! 181

Damsko
frizerko

dobro moč, iščem za

takoj ob dobri plači.

Ponudbe na PERA DIMIT-

RIJEVIĆ, NOVI SAD, Fu-

toški put 1. 2088

STAMPILJE
pečate
greverstvo, etikete
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

Ign. Žargi „Pri nizki ceni“
Ljubljana Sv. Petra c. 3

priporoča veliko izbiro v mornarskih jopicah, kopalnih oble-
kah, nogavicaх damskih in otroških v vseh barvah in cenah.
Damske bluze in krasno izbiro damskih oblek že od Din 80
naprej i. t. d.

Vse potrebščine za krojače in šivilje, vse po znatno znižanih
cenah. 2112

15 letno jamstvo
najpopolnejši STOEWER šiv-
alni stroji s pogreznim
transporterjem (grabelj); z
enostavnim premikom je pri-
pravljen za šivanje, vezenje
ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA

Selenburgova ul. 6, I. 219-L

Telefon št. 980.

Konopce in vrvi

nudi

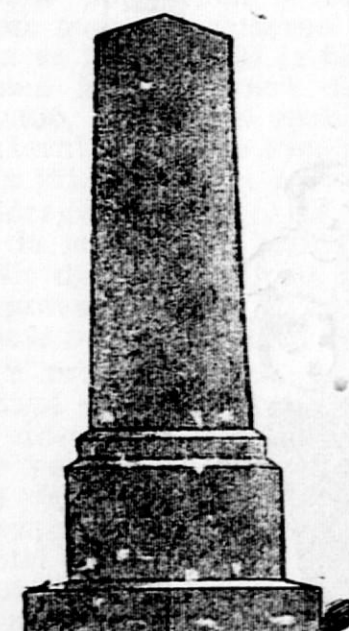
tučnico KANAPA I UŽARIJE d. d.

ODŽACI (Bačka)

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

46-T

Felix Toman,

kamnoseški mojster

v Ljubljani, Resljeva cesta 30

priporoča bogato zalo-
go nagrobnih spomeni-
kov od marmorja in
granita, plošče za
grobnice, marmorne
plošče za mobilije po
najnižjih cenah.

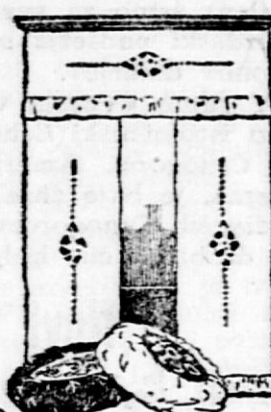

Na boljša kolesa so
GRITZNER
in
šivalni stroji

za obrt, dom JOSIP PETELIČ, Ljubljana. Pouk šiva-
in industrijo. nega vezenja brez p. ačen.

Najnižje cene!

Tudi na obroke!

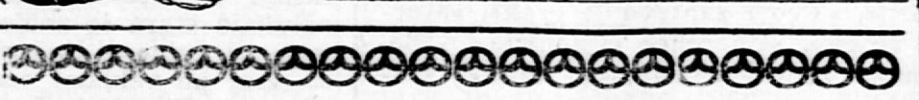
Mehanično umetno vezenje

zastorov, perila, monogramov,
oblek, fino belo in barvasto aku-
riranje, entlanje, predtiskanje

Matek & Mikeš,

Ljubljana, Dalmatinova 13

Najljepša izvršitev, brezkonkurenčne cene,
najkvalitetnejša postrežba. 118-T

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani prodaja 21-T

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah pre-
mogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni
češkoskovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog in briket

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I

Francoska linija, CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE
HAVRE - NEWYORK

samo 6 dni čez morje. Dobra hrana in piča brezplačno.

Cie Chargeurs Réunis, SUD ATLANTIQUE,

Transport - Maritimes, za pomorske vožnje v

Južno Ameriko, Avstralijo, Argenti-

nijo in Kanado.

Tozadavna pojasnila in vozne listke daje zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana

Kolodvorska ulica štev. 35. 57 T

Iščemo pridne zastopnike

za prodajo čehoslovaških državnih stavbniš srehk
(lozov). — Izvrstni pogoji, velik zaslužek zagotovljen.
Ponudbe pod „SLAVENSKI ZAVOD-2116“ na upravo
Slov. Naroda.

Inserirajte v „Slov. Narod“!

Pravi pergament papir

za ukuhanje voča dobivate najjeftinije kod it.

LAVOSLAV STEINER, ZAGREB

JELAČICEV TRG 25

2087

Podvorna solidna, br. a i jeftine cene

Tražite ponude.

Stari kolesarji priporočajo le

„Puch“ - kolesa

zato jih večina pridno kupuje le pri tvrdki

Ign. Vok, Ljubljana

Tavčarjeva (šodna) ul. 7

Nizke cene! 117-T Tudi na obroke!

Ministarstvo Šuma i Rudnika

„Kraljevine S. H. S.“

Generalna Direkcija Šuma

Broj. 44.825 ad.

Oglas

o zakupu posrojenja za dobavu i preradu drveta
Šumsko-industrijskog Preduzeća Dobričin (SIPAD) i
o prodaji drva.

Ministar Šuma i Rudnika kao zaslužni državnog erara Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, koji je vlasnik svih akcija Šumsko-industrijskog Preduzeća Dobričin Drvar A. D. (Sipada), određuje na osnovu ovlaštenja Ministarskog Saveta od 15. decembra 1925 kod Ministarstva Šuma i Rudnika u Beogradu na dan 15. septem-
bra 1926. god. javnu ofertalnu licitaciju:

1) za zakup svih postrojenja Šumsko-industrijskog Preduzeća Dobričin Drvar A. D. koja služe za šumski posao i preradu drveta te omogućuju šumski rad a šio je sve napomenuto u is-
kazu, koji je sas avni deo uslova za ugovor,

2) za prodaju četinjaštog drveta u državnim šumskim kompleksima: Grmeč, Risovac, Klekovača, Ovcara, Pliva, Janj, Malovan, Kujaca, Starešina, Šalor i Jedovnik sa drvnim masom od 9.000.000 kubika četinjaštih a osim toga i plemenitih listića, koje se nadi-
u pojednim sečistima.

Kod licitacije mogu učestvovati samo oni, koji su po za-
konu ovlašteni da uglavljaju ugovore i nisu u vreme licitacije dužnici državnog erara (Kraljevine S. H. S., nadalje koji nisu zbog kršenja ugovora ili iz kojeg drugog razloga isključeni od erarskih preduzeća i nisu u sporu sa državnim erarom.

Vadij za učestvovanje kod licitacije iznasa 3.000.000 (tri milijuna dinara) u gotovom novcu.

Primaju se samo pismene ponude, koje glase na zakupnim objektima i na kupnju drveta iz svih šumskih područja navedenih pod tačkom 2., koje moraju prispjeti Ministarstvu Šuma i Rudnika u Beogradu od 15. septembra 1926. god. do 10 sati pre podne.

Neće se uzvati ponude, koje doznije stignu, zatim tele-
grafske ponude, naknadne ponude i očitovanja.

Zakupni i eksploatacioni ugovor trajeće po 30 godina.

Ponuditi treba:

a) 1. Godišnju zakupninu u zlatnim dinarima

a) 2. Šumsku taksu u šumi na panju u zlatnim dinarima

b) po jednom kubiku četinjaštog tehničkog drveta,

b) po jednom kubiku bukovog tehničkog drveta,

c) po jednom kubiku plemenitog tehničkog drveta (jasen

javor, brest),

d) po jednom kubiku javorovog i jasenovog šarenog drveta

e) po jednom kubiku prostornom metru lisnatih ogrevnih drva.

Avansi na kupovninu i na prinose za pošumljavanje kao

što i sve svote koje rezultiraju iz obračuna, nadalje obroci na za-
kupninu plaćaće se u dinarima na bazi teča a, kojega će dina-
imati na dan dospelosti plaćanja prema tečaju na Beogradsko
Berzi, odnosno pod uvjetima, koji su napose navedeni u uslovnu
ugovora.

Ponuda ima da sadrži:

a) ime i prezime zatim zanimanje i boravište nudioca i

njegov svojeručni potpis i očitovanje, da je samostalan ili kad-

nudi koja firma, njezino ime i njezin potpun potpis prema upisi

u trgovačkom registru i mjesto, gde joj je sediste.

6) očitovanje, da je nudioc posvema upućen, odnosno d-

poznađe sve uslove i da im se bezuslovno podvrgava. Svaka po-

nuda mora biti taksirana sa 100 (sto) dinara. Ofertalna licitacij

izvršiće ce na osnovi čl. 90, 91, 92, i 93 zakona o Državnom Ra-

čunovodstvu.

Vadij će se nudiocu, koji je postao dostavlacem uračunati i

kauciju koju treba da dađne prema uslovima zakupnog i eksploa-

tacionog ugovora odnosno će mu se vratiti čim dokaže da je kau-

ciju položio u vrednostnim hartijama, koji se prima u pri sklapanju

ugovora s državom, a ostalima će se vadij vratiti na njihov trošak

i pogibelj čim bude rešene ponude što su stigle. Ministarstvo Šum

i Rudnika ne prima nikakovu obavezu o ukamčavanju vadija koj

će nudioci položiti kod Narodne Banke.

Ponude valja dobro zapečatiti, a da se preči otvaranje pr-

evremena valja na njih spol a staviti natpis: „OFERTA ZA ZAKUP

SIPADA I ZA KUPNJU DRVETA“ sa adresom Ministarstva Šum

i Rudnika u Beogradu.

Obaveštenja se na zahtev daju koliko je to dopušteno kod

Odeljenja za Bosnu i Hercegovinu Generalne Direkcije Šuma i

Beogradu. Tamo se mogu počam od 15. jula ove godine kupiti pol-

puni uslovi licitacije i uslovi ugovora skupa sa spisikom o zakupnim

predmetima po ceni od 500 (petstotina) dinara po komadu.

Reflektantima je dozvoljeno da pre licitacije razgledaju pred-

mete za upu i šumska područja uz legitimacije, koje izdaje Mini-

starstvo Šuma i Rudnika

Ministar Šuma i Rudnika pridržaje si izrekom pravo, da po

svom rasud enju bez obzira na to, koji ka je koja ponuda za kupnju

i za zakup slobodno bira između u prispelih ponuda ili da svi

ponude odbaci a da ne spominje razloge.

Beograd, 9 jula 1926. god. ne.

Ministar Šuma i Rudnika

dr. Nik. Nik. S. r.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 50.000.000—

Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

ustanovljena 1900
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Solit, Trst, Agencija Logatec.

Poštni ček. račun Ljubljana 10509

Brzjav. naslov: Banka Ljubljana

Tel. štev. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Urejuje: Josip Zupanič. — Za „Narodno tiskarno“: Fran Jezeršek. — Za inseratni del lista: Anica Franke. — Vsi v Ljubljani.